

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič a 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslana plačana v gotovini.

Prave in napačne poti našega delavstva.

»Strankarske izmene so postranska stvar, dokler drža spoznanje, da mora še nadalje obstojati ta država z vsem, kar predstavlja in pomeni... Na obeh straneh manjka zaupanja. V gospodarstvu ne bo mira, dokler ne nastopi boljše razmerje in večje zaupanje med delodajalci in delojemalci... Pustimo proketo govorenje o razrednem boju, končajmo z razrednim sovraštvo...«

Kolonijalni minister v Macdonaldovem kabinetu J. H. Thomas.

S temi besedami je v Sheffieldu na Angleškem kolonijalni minister Macdonaldovega kabineta, dolgoletni tajnik angleških strokovnih organizacij J. H. Thomas označil bistvo angleškega gospodarstva ter opozoril na zvezo med obstojem države in dobrobitjo gospodarstva. Z dobrobitjo države je garantirana dobrobit gospodarstva, dobro gospodarstvo pa ni mogoče brez dobrega, sporazumnega razmerja med delavstvom in delodajalcem. To je govoril kolonijalni minister Macdonaldovega, socialističnega ministrstva in moč, ki je vse življenje posvetil dobrobiti in napredku delavskega stanu. Končajmo z razrednim bojem, položimo boljše temelje med delodajalci in delavstvom, rešujemo gospodarstvo notranjega nesoglasja! Ali smemo tudi mi Slovenci, ki smo najbolj industrijska pokrajina, slediti takim načelom angleškega socialista ter z njimi kritizirati nesmiselno postopanje slovenskih delavskih voditeljev, ki zapeljujejo naše delavstvo na popolnoma napačne poti, k brezuspešnemu nasprotovanju vsemu zdravemu napredku industrije in trgovine, našega industrijskega razvoja?

Na to vprašanje ni težak odgovor. Slovensko delavstvo je danes brez orientacije. Ne ve, kako naj razume svoj položaj v slovenski industriji in trgovini, torej v slovenskem industrijskem gospodarstvu, ali naj glasuje za mandate dveh, treh nesposobnih in gospodarsko neverzanih ter absolutno nedozorelih voditeljev, ki sede v Ljubljani, Celju ali Mariboru in katerim se skomina po poslanskih dijetah in po udobnem »voditeljskem« življenju in strankarskemu ukazovanju? Ali naj to delavstvo upa na sanjarije dveh, treh komunistov, ki zatajujejo delavstvu resnični razvoj zapadnega sveta in njegovo odklonitev ruskih metod? Ali to delavstvo ve, da se Rusija, sovjetska Rusija izpreobrača k industrializmu in kapitalizmu, toda brez tiste moderne socialne zakonodaje in delavske zaštite, ki tvorijo uspešne pridobitve zapadnih delavskih pokretov, osnovanih na zdravem pojmovanju gospodarstva, na složnem delu, na veselju do gospodarskega napredka in skupnega blagostanja celega naroda?

Tudi slovensko delavstvo bo moralo uvideti temeljne smernice novega razvoja sveta, ki se gradi na delu, na medstanovski slogi, na pridnosti in podjetnosti, na varčevanju! Tudi naše delavstvo si bo moralo temeljito premisliti, ali naj še dalje troji abstinenco v svojih vrstah ter ljut odpor in nasprotje k vsemu, kar hoče složno sodelovanje in medsebojno podpiranje industrije, trgovine in obrti, torej celokupnega gospodarstva, ali pa bo odgnalo hinavske in sebične preroke ter se pridružio novi orientaciji, kakoršno zagovarjajo na Angleškem!

Amerikansko in angleško delavstvo je že davno spoznalo smernice novega sveta, ki določajo da bodi odprta slehernemu delavcu, slehernemu človeškemu bitju svobodna pot v blagostanje in napredek, če pri tem vztraja v pridnosti, če se postavi na stališče podjetnosti ter če odkloni sanjarije, ki pričakujejo nebesa in brezdelja od megalnih socialnih revolucij in drugih takih zablod. Tudi naše delavstvo bo moralo preorientirati svoje razmerje do slovenskega gospodarstva ter uvideti, da je z dobrobitjo slovenskih tvornic združena ekzistenčna dobrobit tistega tvorniškega delavstva. Danes lahko v Sloveniji presteva podjetja, ki zapirajo tvorniška vrata. Oduščaajo delavstvo,

Radičeva stranka ostane republikanska!

Važna izjava voditelja HRSS proti Ljubi Davidoviču in njega trditvi, da je HRSS postala monarhistična.

— Beograd, 3. decembra. (Izv.) Današnja »Politika« objavlja zanimivo izjavo podpredsednika HRSS Ivana Predavca, ki odločno zavrača vse trditve voditelja širšega opozicijskega bloka Ljube Davidoviča. Odločno zavrača zlasti njegove trditve, da je HRSS resnično priznala monarhijo ter narodno in državno edinstvo. Take trditve je podal Ljuba Davidovič na več sestankih. Ivan Predavec danes v »Politiki« izjavlja:

Z ozirom na govor Ljube Davidoviča v Subotici dne 29. novembra, v katerem je ponovil svoje trditve z dne 9. novembra t. l., da je HRSS priznala monarhijo in državno edinstvo, in dalje, da ima on (Ljuba Davidovič) v rokah akt, ki je podpisan od obeh podpredsednikov HRSS, s katerim se odrekata v imenu stranke federalizma in s tem, da je njemu padlo z grudi največje breme, mi je dolžnost izjaviti, da so te trditve neresnične. Podpredsednika HRSS — jaz in dr. Maček — nismo nikdar podpisala niti napisala takega akta, v katerem bi se odrekla načelnim točkam programa HRSS. Midva sva g. Davidoviču podpisala izjavo, ki bi jo imel objaviti v tisku in s katero

sva ga na njegovo osebo željo pooblastila, da jo odnese na dvor. Ta izjava vsebuje dve točki.

1. Mi Hrvatje, zlasti HRSS smatramo današnje mednarodne meje za povoljne zato, ker je v njih ujedinjen gotovo ves hrvatski narod. Razun tega smo mi v skupnosti z narodom srbskim in narodom slovenskim.

2. Sedaj je treba, da se hrvatskemu in slovenskemu narodu prizna njegova suverenost in popolna enakopravnost z narodom srbskim, kar dobiva ta skupnost z mednarodnimi mejami svojo notranjo popolno vsebino.

Ivan Predavec dalje v svoji izjavi naglašja, da HRSS vstraja pri svojem programu. Čuditi se je treba Ljubi Davidoviču, če misli, da se HRSS odreče federalizmu. Mi smo Hrvatje republikanci in to ostanemo!

Ta izjava je vzbudila v političnih krogih živahne komentare ter ji pripisujejo poseben značaj. Nekateri listi trde, da bo ravno ta izjava še bolj onemogočila uspešno agitacijo Ljube Davidoviča v volilni borbi, ker je bil od lastnih zaveznikov - radičevcev tako odločno zavržen v svojih trditvah.

HRSS taji Radičeve obveznosti napram sovjetski Rusiji.

Razne izjave HRSS v »Slobodnem domu«. — Zveze med komunisti in Radičem. — Vpokojeni zagrebški univerzitetni profesorji kandidirajo na listi HRSS.

— Zagreb, 3. decembra. (Izv.) Glavno glasilo HRSS »Slobodni dom« je danes zelo borbeno in objavlja od podpredsednikov stranke dr. Mačka in Ivana Predavca podpisano izjavo, naprejeno proti Ljubi Davidoviču glede njegovih trditve, da se je HRSS odrekla federalizmu, priznala monarhijo in državno edinstvo in da ima Davidovič o tem pisan akt. Izjava se krije z on, ki jo je danes popoldne objavila »Politika«. Izjava pravi, da podpredsednika nista napisala niti podpisala nobenega spisa, s katerim bi se odrekla eni sami točki programa HRSS.

»Slobodni dom« dalje zavzema stališče nasproti jugoslovenskim komunistom. List precizira razmerje HRSS do komunistov v volilni borbi. Naglašja, da so beogradski komunistični voditelji še vedno pravi centralisti, kakor sta Pašić in Pribičević. Beogradsko vodstvo smatrajo za glavno strankino vodstvo komunistične stranke, v Zagrebu je samo oblastni sekretariat, prav tako v Ljubljani in Sarajevu. Treba je povedati vsemu delavstvu, ki priznava to beogradsko vodstvo, da HRSS takih komunistov niti ne želi, niti jih ne išče niti jih ne potrebuje.

Značilna je okolnost, ki pada v današnji številki glavnega organa najbolj v oči. Da so vse oficijelne izjave strankinega predsedstva podpisane od dveh podpredsednikov (od dr. Vl. Mačka in

Ivana Predavca) in od tajnikov. Podpis Stjepana Radića danes ni nikjer. Iz tega dejstva politični krogi sklepajo, da se Stjepan Radić v resnici več ne nahaja v Zagrebu.

K vpokojitvi petorice zagrebških univ. profesorjev pripominja »Slobodni dom« in objavlja celo v službeni obliki, da ponudi predsedstvo HRSS pri volitvah pet kandidatov mest vpokojenim profesorjem. Kot kandidati se postavijo na listo HRSS in to v krajih, kjer je njih izvolitev zasigurana.

»Slobodni dom« je končno glede razkritij beogradске »Politike« o tatvini važnih dokumentov iz boljševiškega poslanštva na Dunaju in v teh dokumentih se nahajajočih obveznosti Stjepana Radića glede boljševiške propagande v Jugoslaviji zelo kratkobeseden, a objavlja, skušajoč oslabiti globoki vtisk, ki so ga napravila ta odkritja na vse vodilne faktorje, značilen »demitig«, ki pa je vse preje kakor to. »Slobodni dom« kratko veli, da so ti dokumenti falzifikat, ker III. internacionalna ne sklepa pogodb, nego samo sovjetska vlada. Pogodbe sklepa sovjetska vlada javno, ker ne vodi tajne diplomacije in podpisuje samo javne pogodbe. Tajna pogodba s Stjepanom Radićem ne obstoja! Izjava vodstva HRSS je v vsaki točki zelo pomanjkljiva, ker ne navaja točnih protirgumentov.

Volilna borba.

Postavitev kandidatnih list. —

— Beograd, 3. decembra. (Izv.) Izvršilni odbor Davidovičeve demokratske stranke je na večerajšnji dopoldanski seji potrdil nekatere nosilce kandidatnih list. Potrjeni so: dr. Slavko Šečerov kot nosilec liste za volilni okraj Vel. Bečkerek proti zunanemu ministru dr. M. Ninčiću, Manojlo Sokić v Čačakem, dr. Tomljenović na Sušaku, dr. Voja Marinković v Požarevcu, Dragotin Pečič v moravskem, dr. Voja Veljković v podrinskem, dr. Ilija Šumenković v bregalniškem in Kosta Timotijević v smederevskem. Ljuba Davidovič je nosilec liste v Črnigori, Beogradu in nastopi tudi kod kandidat širšega bloka v Ljubljani. Današnja »Politika« kratko javlja o tem, da bo Ljuba Davidovič nosilec liste tudi v

stakega dela, sodelovanja v gospodarskem procesu, podpiranju in izpolnjevanju tega procesa in s tem k solidarnemu gospodarskemu redu. Proč torej z abstinenco, proč s sebičnimi proroki, nazaj k skupnosti in medsebojnemu podpiranju! Ustvarimo novo, boljše ozračje med slovenskim delavstvom in našim industrijskim gospodarstvom! V to pa je treba, da zavzre delavstvo samo svoje krive preroke in da se postavi na tla pametne, stvarne, mogoče socialne politike!

Ljubljani. — Novinarji so včeraj vprašali dr. Hohnjeja, kaj je s skupno listo Ljube Davidoviča za Ljubljano, pa jim je kratko odgovoril, da vprašanje še ni rešeno.

Glavni odbor radikalne stranke je tudi včeraj imel sejo, ki je trajala od 17. do 18. Prisotna sta bila Nikola Pašić in Ljuba Jovanović. Glavni odbor je na podlagi sklepov okrožnih in srezkih strankinih organizacij potrdil nekatere kandidate kot nosilce liste. Potrjeni so: dr. Radonić za Subotico, Ljuba Jovanović za severno Dalmacijo, dr. Slavko Miletić za Novi Sad, Jovan Cirković za Bitolj, Marko Trifković za Sombor, dr. Vasa Jovanović za Bihać, dr. Ivko Ivković za Virovitico, Toma Popović za Kosovo in dr. Milan Stojadinović za južni Banat. Na osrednji glavni odbor radikalne stranke prihajajo dnevno poročila, ki konstatirajo enotnost radikalne volilne fronte. V vseh organizacijah so potisnjeni v ozadje osebni in lokalni interesi, povsod so bile odstranjene zadnje ovire, le v vranjskem okraju obstajajo nekateri osebni spori. Te spore glavni odbor izravna na miren način.

Volilni sporazum nacionalnega bloka v Sloveniji.

— Beograd, 3. decembra. (Izv.) V ministrskem predsedstvu so bila danes dopoldne posvetovanja, katerim so prisostvovali min. preds. Nikola Pašić ter ministra Marko Gjurčić in dr. Milan Srkskić. Glavni predmet posvetovanjem so bila vprašanja, ki so v tehničnovolilni zvezi za akcijo nacionalnega bloka v Sloveniji, odnosno v ostalih eksponiranih krajih. Popreje je imel ministrski predsednik daljši sestanek z ministrom prosvete Svetozarom Pribičevićem. V prosvetnem ministstvu je bila nato konferenca samostojnodemokratskih ministrov. Nadaljevala se je debata o pogojih za akcijo nacionalnega bloka. Po poročilih iz Sarajeva je tudi za Bosno in Hercegovino predlagan volilni kompromis med samostojnimi demokrati in radikalni. Samostojni demokrati zahtevajo za se tri mandate. Gotovi pomisleki še tu niso odstranjeni.

VAŽNE SPREMEMBE V DIPLOMATIČNI SLUŽBI.

— Beograd, 3. decembra. (Izv.) V najkrajšem času se izvrše važne spremembe v diplomatski službi. Na vodilnih diplomatskih mestih se izvedejo nove razvrstitve. Tako je belgijska vlada že dala svoj agremet k imenovanju dosedanjega našega poslanika v Rimu Antunijevega za poslanika na belgijskem dvoru. Panta Gavrilović se premesti iz Bruslja v Budimpešto in Tihomir Popović iz Budimpešte v Rim.

SESTANEK MUSSOLINI — DR. NINČIĆ.

— Beograd, 3. decembra. (Izv.) Današnji jutranji listi javljajo, da se sredi meseca decembra sestane italijanski ministriški predsednik Mussolini in zunanji minister dr. Ninčić. Italijanski poslanik Bodrero je včeraj razpravljaj tudi o vseh problemih in tekočih zadevah, ki se imajo na tem sestanku odpraviti. V detaljih se ima tudi rešiti program poseta naše kraljevske dvojice v Rimu in druga vprašanja, ki bodo okrepila medsebojne odnose.

POLOŽAJ NA ZAGREBSKI UNIVERZI.

— Zagreb, 3. decembra. Na zagrebški univerzi se le deloma izvršuje stavka separatistov. Hanaovci so danes na vse zgodaj jutraj zasedli univerzo, zaprli vrata ter tako poskušali preprečiti predavanja in omogočiti stavko, ki ima trajati pet dni. Tej stavki se niso pridružile nacionalne skupine. Na medicinski in tehniški fakulteti so se nemoteno vršila predavanja. Vlada tu mir. Večje razburjenje je zavladalo na glavnem univerzitetnem poslopiju, kjer so skušali Hanaovci s terorjem doseči stavko. Prorektor dr. Zimmermann je nato odgodil predavanja in danes potuje v Beograd. Na deski filozofske fakultete je pritrjena objava, da so do nadaljnjega predavanja odgodena.

Naše razmerje do Rusije.

— Beograd, 3. decembra. (Izv. Ob 12.) Vlada organ »Samouprava« objavlja z ozirom na aktualnost razkritij o boljševiški propagandi v Jugoslaviji dva zanimiva članka pod naslovom »Boljševiška rovarjenja«. »Mi in sovietje«. Članek je pomemben, ker analizira doslej vladajoče razmerje med našo kraljevino in sovjetsko Rusijo. »Samouprava« konstatira, kako so gotovo dobro vladali korektni odnosi med boljševiško vlado in našo državo. Zadnji čas se je pojavilo neprijeteljsko razpoloženje sovjetov proti kraljevini. Vlada je skušala s taktičnim postopanjem varovati načelo nevmešavanja v notranje ruske razmere. Nedvomno je dalje, da naša vlada ne sme in ne more držati križem rok napram vmešavanju sovjetov v naše notranje prilike. Članek končno ugotavlja, kako skuša boljševiški režim v naši državi, ki je vedno veljala za trdnjavo reda in mira, s pomočjo Stjepana Radića povzročiti razkroj v državi. S to akcijo odpadejo s strani naše države vsi mednarodni obziri, ki se jih je vlada strogo držala proti sovjetski.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 7.50.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Deske 18 mm, 20 mm, III. vrste, freca Ljubljana: blago 505; deske 18 mm, I, II, III. vrsta, freca Ljubljana: denar 580, blago 600; testoni 2,25, 25 cm, od 10—29 mm, medija 23, freca Ljubljana: denar 650; brusni les po uzanceh Ljublj., borze, freca, nakl. postaja, 1 vagon: denar 220, blago 225, zaključek 220; bukova drva, 1 m dolžine, suha, freca nakladna postaja, 2 vagona: denar 25, blago 26, zaključek 25.

ŽITNI TRG.

Pšenica, domača, freca Ljubljana, denar 410; pšenica, hačka, par Ljubljana, denar 455; kornuza, nova, freca Postojna, trans. gar. 5 vag., denar 240, blago 245, zaključek 245; kornuza, nova, freca, slav. post., na potu, 1 vag., denar 185, blago 190, zaključek 190; oves, hački, freca Ljubljana, blago 345; fižol, ribničan, freca Ljubljana, orig., denar 415; fižol, prepelčar, freca Ljubljana, orig., denar 485; fižol, mandalor, freca Ljubljana, denar 390; fižol, rjav, freca Ljubljana, orig., denar 410; fižol, ribničan, čiščen, b/n, freca Postojna, trans., blago 515; fižol, prepelčar, čiščen, b/n, freca Postojna, trans., blago 590; fižol, mandalor, čiščen, b/n, freca Postojna, trans., blago 485; leneno seme, freca Ljubljana, denar 700; otrobi, srednje debeli, freca Ljubljana, blago 225.

EFEKTI.

Celiska pos. d. d. 210, Ljubljanska kreditna banka 220—230, Merkantilna banka 124, Strojne tov. in liv. 130—148, 4½% kom. zad. dež. bke 90, Splitski cement portland 1470—1480, Nihag 63.50.

Zagrebska borza.

Dne 3. decembra. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 13.24—13.34, Praga 205.15—208.15, Pariz 373.50—378.50, Newyork 67.875—68.875, Dunaj 317.75—320.75, Trst 297.36—300.35, Dunaj 0.0957—0.0977.

Valute: dolar 67—68.

Efekti: 7% invest. pos. 1921. 65.50—66, 2½% drž. renta za ratnu štetu 119—120, Ljubljanska kreditna 217.50—221, Centralna banka 29—30, Hrv. esk. banka 106—108, Kreditna banka Zgb. 108—110, Hipotek bka 58—59, Jugobanka 101—102, Praštediona 890—900, Slavenska banka 84—85, Eksploatacija 76—79, Drava d. d. Osijek 225—235, Sečerača, Osijek 800—810, Isis d. d. 65—66, Nihag 54, Gutman 750, Splitska 70—70.50, Trboveljska 450, Union, paromlin 560, Vevče 100.

Inozemske borze.

— Curih, 3. decembra. Današnja borza. Beograd 7.50, Pariz 28.37, London 24.08, Newyork 517.30, Milan 22.47, Berlin 1.235, Praga 15.50, Dunaj 0.00728.

— Trst, 3. decembra. Današnja borza. Beograd 33.50—33.60, London 106.90—107.05, Pariz 3912—3928, Praga 2134—2144, Curih 13.715—13.765 — Valute: dolar 70.460 do 70.860, dinar 1029—1035, lira 3050—3070, češka krona 2117—2133.

— Dunaj, 2. decembra. Devize: Beograd 1034—1038, London 330.000—331.000, Milan 3079—3091, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3912—3928, Praga 2134—2144, Curih 13.715—13.765 — Valute: dolar 70.460 do 70.860, dinar 1029—1035, lira 3050—3070, češka krona 2117—2133.

SOCJALISTIČNI KANDIDATI

— Beograd, 3. decembra. (Izv.) Na okružni konferenci v Novem Sadu je včeraj socialistična stranka Jugoslavije odobrila nekatere socialistične kandidature za Vojvodino. Vitomir Korač je določen za nosilca liste v novosadskem volilnem okrožju, za Subotico dr. Milan Sekulić in za Sombor Voja Brkić. Voditelj socialistov Nedeljko Divac kandidira v Novem Sadu.

DRŽAVNI ODBOR

— Beograd, 3. decembra. (Izv.) Državni odbor se je danes razdelil v posamezne sekcije, katerim je poverjena naloga, da na podlagi zbranega materiala določijo za posamezne velike županije odnosno oblasti volišča in predsednike volilnih odborov. Razprave v sekcijah bodo trajale več dni, na kar se državni odbor sestane na plenarno sejo, da končno odobri predloge sekcij.

MEZDNO GIBANJE MED BEOGRADSKIMI TIPOGRAFI

— Beograd, 3. decembra. (Izv. Ob 12.) V tukajšnji organizaciji tipografov se je zadnje dneve pojavilo močno mezdno gibanje. Med zastopniki organizacije in lastniki tiskaren so uvedena pogajanja za sklenitev novega tarifa, odnosno za določitev novih življenjskih pogojev. V slučaju, da pogajanja ne uspe, ni izključeno, da pridejo vodilni listi v velike nepravilnosti, ker jim bo onemogočeno redno izhajanje.

KONFERENCA NASLEDSTVENIH DRŽAV

— Rim, 2. dec. (Izv.) Konferenca nasledstvenih držav se je danes otvorila. Konferenca ima v III. zasedanju rešiti še nekatera važna vprašanja, ki izvirajo iz sangermainske in trianonske pogodbe.

ANGLEŠKI PARLAMENT

— London, 2. dec. (Reuter) Lloyd George je bil izvoljen za glavnika liberalne stranke v parlamentu. Asquith ostane še nadalje na zunanji stranki.

FRANCOSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK IN NEMŠČINA

— Pariz, 2. dec. (Izv.) Min. predsednik Herriot je odgovoril na interpelacijo dveh elizasko-lotariških poslancev glede nemškega pouka na šolah Elzasko in Lotaringije. V šolah je vlada dovolila nemški pouk 3-4 ure na teden. Obenem se dovoljuje verski pouk v materinščini, to je v nemščini. Min. predsednik je to, da se ima na šolah bolj gojiti francosčina, da se mladina priči francoskemu jeziku, ker ima doma priložnost učiti nemščino in je obenem prebivalstvo bilo dolgo časa pod pritiskom nemške okupacije.

KATASTROFALEN VIHAR V NIZZI

— Trst, 2. dec. (Izv.) Nad francosko riviero posebno na Nizzo je včeraj nastal velikanski vihar, ki je uničil nasade, prevrnil avtomobile in povzročil sploh ogromno škodo. Med viharjem je bilo tudi 60 oseb več ali manj težko ranjenih.

REVOLUCIJA NA ESTONSKEM

— Reval, 3. dec. (Izv.) Na Estonskem vlada popoln mir. V finskih vodah so za časa komunističnega udara opazili štiri ruske križarke, ki so manevrirale ter se skušale približati Revalu. Ko je bila revolucija udušena, so si križarke med seboj dale znamenja. Estonska vlada je prepričana, da je rusko brodogradništvo imelo na krovu ruske čete, ki bi se v Revalu izkrcale za slučaj, da bi se komunistični državni prevrat posrečil.

POTRES.

— Batavia, 2. dec. (Reuter) V Wombodu so občutili močan potresni sunk. Tri osebe so bile ubite.

ne dajala zadostnega jamstva za nepristransko in pravično izvrševanje zakona, se vlada ne bo bala celo spremeni zakon o stalnosti sodnikov in bo, ako bi to bilo potrebno, rednim potom spremeni tudi ustavo, da se tako državi zagotovi popolna varnost. Pod nobenim pogojem ne bomo dopuščali, da bi katerokoli sodišče krojilo kapo državi. — »Politika« je resen list, in ni verjetno, da bi si izmislila vest o Radičevi zaroti. Dogodki na Hrvaškem kažejo, da je jedro njene vesti istinito. Ako sedaj vlada, imajoč v rokah dokaz o Radičevih načrtih, z vsoto strogosti zakona nastopi proti temu boljševišemu eksponentu na Hrvaškem, moramo ta korak vlade samo pozdravljati. Razkrojivemu Radičevemu deževanju je treba enkrat napraviti energično konec.

— Francoski publicist v Beogradu. Podpredsednik senatne komisije za zunanje zadeve in francoski novinar Georges Reynald je včeraj iz Sofije prispel v Beograd. Reynald je velik prijatelj Bolgarov. V Sofiji so mu pričeli sijajne sprejemne ter ga pozdravljali z največjimi simpatijami. Reynald je v Sofiji predaval tudi o pomenu »Društva narodov« ter so temu predavanju prisostvovali bolgarski kralji, vsi člani vlade ter ostali dostojanstveniki. Naš zunanji minister dr. Ninčić je na čast Reynaldu priredil v hotelu »Palace« obed, na katerega so bili povabljeni prosvetni ministri Pribičević, Ljuba Jovanović, poslanik Tiča Popović in oba pomočnika zunanjega ministra. V razgovoru s novinarji je narlašal, da pride prej ali pozneje na Balkan do končnega sporazuma med narodi in da bo sklenjena med obema sosednjima državama zveza prijateljstva. Reynald je snoči odpotoval z orijent-ekspresom v Pariz.

— Italijanska opozicija proti fašizmu. Mussolini dobi hude udarce dan na dan. On vabi in zaklinja Italijane na skupno delovanje v okviru fašizma, ali veliki vodja je vedno bolj osamljen. Zastopniki opozicije so zborovali v Milanu in se odločno izrekli proti vsakemu kompromisu s fašizmom. Zastopniki je bilo okoli tisoč, med njimi 74 poslancev in 27 bivših poslancev. Na odru je bila Matteottijeva slika. Turati, Amendola, Mauri, Nobile, Facinetti so odklonili vsak razgovor in vsak dogovor s fašisti. Turati je ostro prijel fašistovsko vlado, navajajoč, kako hoče porabiti zbiranje Društva narodov in prihodnje sveto leto za barantanje in svrhu kompromisov. Fašisti bodo operirali tudi z amnestijami, ali italijanski narod jih ne bo iz rok vlad. Če je odločena za strašne zločine. Dan amnestij nastopi, ko bo Italija zopet evropska in zopet last Italijanov!

Opisi.

— Iz Meziške doline. Ta velevažna poštenjak, tako v narodnostnem, kakor gospodarskem oziru je vsakekor vredna, da bi se jo večkrat spomnili. Tu imamo bogat rudnik svinca in moderno urejeno toplotno ter tovarno za izdelavo šiber in svinčnih cev. Lastnica vsega tega je neka bogata angleška družba (The Central Zepcean Mns.), ki ima pa nastavljeno po večini samo naše uradništvo (s par izjemami, ki so že preko 30 let v službi pri podjetju). Prej je bil ta velikanski obrat v nemških rokah. Ob prevratu je prišel pod sekvestar, ki pa se iz raznih vzrokov ni posrečil in tako je prišel sem angleški kapital. Priznati pa se mora, da ta družba v lojalnosti napram našemu nacionalnemu življenju, državi, delavstvu in uradništvu prav gotovo prednjači pred drugimi inozemskimi družbami, ki imajo kapital vložen v naši državi. Tudi ga menda ni podjetja, ki bi s takim obratom imelo samo nacionalno-napredno uradništvo. Priznati je treba, da je tu naša meja dobro zavarovana napram nemškim invazijam. Zlasti lepo uspevata sokolski društvi v Črni in Mežici, prvo pod starostu br. Verbičem, nadzodardjem grofa Thuma, drugo pa pod br. Fajnekom, nadučiteljem v Črni. Seveda stoji tema dva narodnima borcevma krenko ob strani drugi, predvsem blaginji rudnika br. Dvorin, tajnik družbe br. Kordan, obratovodja toplotne br. ing. Fetičič, ing. Gogala, Ponejšek i. dr., kojih imen se ravno vseh ne moremo spomniti. Sokolsko društvo v Črni je v nedeljo 30. pr. m. proslavilo praznik ujedinjenja z lepo uspešno člansko zabavo, sviranjem tamburaškega zboru, zaobljubo novega članstva in predavanjem br. Iva Berščaka iz Ljubljane o sokolstvu in ujedinenju. Večer je lepo uspel in se je nabralo za Savez preko 300 dinarjev. Društvo je pokazalo, da je kos svojih nalog in da se v polni meri zaveda poslanstva sokolske ideje ter razumeva važnost te ob meji. V ponedeljek dne 1. decembra pa se je na isti način proslavil praznik ujedinjenja v Mežici. Tudi meziški Sokol prav nič ne zaostaja za prvim in že oboji starost obeh društev jamčita za prospeh Sokola in nacionalne misli ob meji. Tudi na tej proslavi je imel br. Ivo Berščak kratko predavanje o ideji sokolstva in ujedinenju, spominjajoč se dnevnih sužnosti in velevažnega momenta osvoboditve, oziroma proglasitve ujedinjenja dne 1. decembra ob 8. uri zvečer 1918. leta. Govora ob otvoritvi slavnosti in ob momentu zaobljube članstva obeh starost sta segla vsem globoko v dušo in napravila najboljše utis. V Mežici je br. Berščak ob tej priliki posebno pozdravil tudi naše navzoče nacionalne orožnike. Naglašal je predvsem, da je ravno orožništvo ono, ki lahko vedno propa-

gira idejo Jugoslovenstva in važnost, da se orožniki prosto nacionalnega duha. Tudi tu se je zbralo za Savez preko 300 dinarjev in istotako za tiskovni sklad slov. časopisa čez mejo preko 300 dinarjev. Obe društva želimo čim največ uspeha v bodoče ter kličemo funkcionarjem: Krenko in neustrašno naprej po začetni poti, kot pijonirji svetih idej ob meji! Zdravo!

KINO IDEAL KINO

Od četrtka do vseh nedelje t. m. kino-ljubljence

Olaf Fönss

v pretresljivi drami

Žrtev časti

7376 V PONEDELJEK

„Maks Linder“

Izpred sodišča.

— Predrage podkvice. Matijo Grabnerja, trgovca z raznim blagom v Florjanski ulici, je obtožil vpokojeni železničar Grile, da je prodal njegovi ženi par podkvice za na pete za 3 Din 50 p, med tem ko jih dobi v drugih trgovinah po 1 Din 50 p. Grabner je bil obsojen radi prestopka člena 8. zakona o pobujanju cen na 3 dni zapore in poleg tega še na 500 Din denarne globe in v slučaju, da ne bi plačal te globe, zopet na 10 dni zapore. Zastopnik obtoženca pa je prijavil vzklik in je ugotavljal na podlagi zdravniškega spričevala psihijatra dr. Robide, da je računal mož le pomotoma preveč, ker je še star, bolhen in ima tudi hud možgansko bolezen. Njegovih ljudi pa slučajno takrat ni bilo v trgovini. Vzklicni senar je ušesteval ta zagovor, ki je bil opt na jasno strokovnjakovo mnenje in je razveljavil prvo sodbo ter je obtoženca oprostil.

— Za delo je premraz! »Beratila sva res po mestu, za delo pa nisva vprašala, ker je premraz!« Tako sta se odrezala predsedniku senata dva še mlada postopacka Lauter in Spitaler. Oba sta bila že večkrat radi potojanja in berčenja kaznovana in jih policija in sodišče dobro poznata. Obtožena sta bila radi prestopka po členi 6. zak. o zaščiti države vsak na 1 mesec zapore. Pri Lauterju pa se je glasila sodba tudi še tako, da ga oddajo po prestani kazni v prisilno delavnico. Spitaler pa se je proti tej sodbi prižlčil, češ da se mu zdi kazen previsoka in da on le radi tega ni delal, ker ni imel delavske knjižice, ker mu jo je zaplenila policija in radi tega ni mogel dobiti dela. Da se ugotovi ta njegov zagovor, je bila obravnava preložena v svrhu dobave njegove poselske knjižice, s katero se je zagovarjal.

Kino.

Kakor gledališča, koncerti, plesi, cirkusi in druge prireditve, kjer najde človek po delu odpočitek in razvedrilo, tako ima tudi kino svojo specifično publiko, ki ne zamudi nobene predstave, če ni slučajno v žepu luknje. Takozvana filmska umetnost je zadnja leta tako napredovala, da postaja kinu važen faktor družabnega življenja. Njegov vzgojevalni, zlasti pa propagandni pomen je segel tako globoko v naširše plasti človeške družbe, da so bili javni organi primorani regulirati razmah te nove sile, ki lahko deluje tudi negativno, zlasti če je film pri krojen tako, da razvema fantazijo in pospešuje slaba nagnjenja mladine. Filmska umetnost je namreč čisto profanacija prave umetnosti, ker gre podjetniku zgolj za finančni efekt ne glede na moralni učinek in posledice vzporednih fantastičnih izmisli. Pri nas so bolj redki filmi, ki bi jih mogli pozdraviti in priporočiti. Med take izjeme spada nedvomno remek-delo filmske umetnosti »Nibelungji«, ki je predvaja te dni »Eletni Kino Matica«.

Namen teh vrstic ni reklamni, ker »Nibelungji« po svoji dovršeni režiji, klasični vzporedni in kvaliteti delujočih oseb ne potrebujejo običajne reklame. Krona srednjeveške narodne poezije, kakor nazivajo to pesnitev, je našla v moderni režiji dostojnega naslednika. Gledalca preseneti tehnična veličina in klasična isceneracija tega filma tem bolj, ker je pomaknjeno življenje za cela stoletja nazaj in je torej režija zelo težka. Navzlic temu so »Nibelungji« tako precizno, časovno, krajevno in idejno točno vzporedni, da se mora gledalec nehoti čuditi kolosalnemu napredku moderne tehnike. Srednjeveški gradovi in trdnjave, neprehodni gozdovi in pravilne pokrajine so tako mojstrsko posnete, da se gledalec nehoti zvoji v one davne čase. Pred njim se razvije zelo verjetna in naravna slika srednjeveškega življenja. Nekoliko manj srednjeveški in verjetni so nekateri igralci, zlasti Hagen in Kriemhida, dočim je Siegfried naravnost presenetljiv. Divni in umetniško dovršeni so prizori, ko Siegfried z nepopisnim zanosom posluša petje črne ptice, ki mu oznanjuje skrivnost, da postane neramljiv, če ga oblije zmajeva kri, ali zvrženje drobne ptice v cvetočem grmu, ko izda Kriemhilda tajno Brumhilde zapeljivost. Tudi ostali kino-igralci so v tem filmu dobri. »Nibelungji« so privabili v Ljubljani mnogo občinstva, ki si cer ne zahaja v kino. Marsikdo si želi, da pride na platno še več takih del.

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/I.
Belgija: Urad Ljubljanskega veleposl. Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.
Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska

Iz Celja.

— c. Tatvina koleca. Dne 29. novembra med 5. in 6. uro zvečer je bilo ukraden gostilničarju Zmerju na Glavnem trgu dvokolo, vredno 1250 Din. Tatu se niso izsledili.

— c. Sokolsko društvo v Celju je do preklica ukinilo radi epidemije škrlatice telovadbo moške in ženske dece.

— c. Miklavžev večer priredi v petek dne 5. decembra ob 20. zvečer v Narodnem domu Narodna čitalnica. Na sporedu je nastop Miklavža s spremstvom, razdelitev daril in prosta zabava.

— c. Cebelska podružnica za Celje in okolico, ima v nedeljo dne 7. t. m. ob 3. uri popoldne pri Konfidentiju v Zavodni svoj redni občni zbor. Ob tej priliki se bo vršilo tudi strokovno predavanje.

— c. Tatvina. V vili »Parkhof« je bila ukradena rdeča bosanska preproga za storičnem ni sledu.

— c. Zglastev očitjevi, ki so bili kot taki vpokojeni v bivši avstroogrski monarhiji. Mestni magistrat objavlja razglas, glasom katerega morajo vsi zgoraj imenovani oficirji poslati komandam vojnih okrožij, na katerih teritorijih imajo svoje stalno bivališče, sledeče podatke: 1. čin, s katerim je bil stavljen v pokoj; 2. ime in priimek; 3. po kolikih službenih letih je bil stavljen v pokoj; 4. zadnja letna plača v kronah izplačana ob času, ko je bil stavljen v pokoj; 5. katera državna blagajna mu izplačuje pokojnino; 6. bivališče in pristojnost. Ti podatki se morajo nemudoma vpslati komandam vojnih okrožij. Vpokojeni oficirji v območju mesta Celje se pozivajo, da vpsli liejo v najkrajšem času zgoraj navedene podatke na komando vojnega okrožja v Celju, Prešernova ulica 10.

— c. Umrla je na Krekovem trgu vdova po stotniku ga. Josipina Agricola v starosti 66 let.

— c. Andrejev sejem. V torek se je v Celju vršil takozvani Andrejev sejem. Zunanjih trgovcev je prišlo navadno število. Na žitniški sejem je bilo prignano kakih 150 glav živine razne vrste. Kupčija na žitvinem, kakor tudi na kramarskem sejmju je bila srednja.

— c. Hišnim posestnikom! Mestni magistrat razglašuje: Hišni posestniki, odnosno njihovi zastopniki se pozivajo, da v najkrajšem času, najkasneje na do 1. januarja 1925, prekrizajo defekte dele streh, izčistijo zlebe ter popravijo poškodovane zlebe in odtočne cevi, ki valed slabega stanja pušča jo deževnico in mnogokrat onemogočajo uporabo hodnikov. Proti onim hišnim posestnikom, ki bi se temu pozivu ne odzvali, se bo kazensko postopalo po tozadnjih predpisih.

Iz Maribora.

— m. Proslava narodnega praznika v Mariboru. 1. december kot praznik narodnega in državnega ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev je Maribor slovesno praznoval. Vse mesto je bilo v zastavah. Ob 10. pa je imel knezofski dr. Karlin v stolnici zahvalno službo božjo, kateri so prisostvovali številni zastopniki civilnih in vojaških oblasti z velikim županom dr. Otmarjem Pirkmajerjem na čelu. V pravoslavni kapelici je daroval službo božjo prota Trbojevič, slovesna daritev pa je bila opravljena tudi v evangelijski cerkvi. Na vseh šolah so bile dopolne posebne proslave. Popoldne je bila v Götzovi dvorani mladinska prireditev, ki so jo priredili učitelji pod okriljem »Pomladka Rdečega križa«. Vsa dvorana je bila nabito polna ter je prireditve sama sijajno uspeša. Sodekalo je več šol. V narodnem gledališču je bila slavnostna predstava opere »Nikolaj Zrinski«, pri kateri je pel g. Vučković kot gost. Posebno proslavo je priredil tudi Sokol v dvorani Narodnega doma. Proslave se je udeležil veliki župan dr. Pirkmajer in v imenu mestne občine župan Grčar. Spored proslave je bil zelo obširen in različen ter je občinstvo, ki je dvorano popolnoma zasedlo, nagradilo vsako točko z burnim aplavzom. Pri prireditvi je sodeloval tudi pevski zbor »Glasbene Matice«.

— Slovensko trgovsko društvo v Mariboru obhaja letos 20 letnico svojega obstoja. V spomin na velevažne dogodke, ko je par agilnih trgovcev in trg. pomočnikov ob razmerah, ki so vladale leta 1904 v skoro popolnoma pomenjenem Mariboru, imelo vrgum ustanoviti slovenski trgovski klub, iz katerega se je kmalu nato razvilo Slovensko trgovsko in obrtno društvo, po prevratu pa Slovensko trgovsko društvo, priredi društveni odbor dne 6. decembra t. l. v gornjih prostorih Narodnega doma jubilejno slavo. Na sporedu je nagovor o postanku, razvoju in pomenu društva, godba, petje moškega zboru Glasbene matice telovadni nastop trgovskega in obrtnega naraščanja, ples itd. Začetek točno ob 20. uri. Vstop prost proti vabilu. Odbor vabi najvrednejše vse člane in prijatelje društva, da se te prireditve v čimvečjem številu udeležijo. 516/y

— m. Državna borza dela v Mariboru. V času od 23. do 29. novembra je bilo pri tukajšnji borzi razpisanih 69 službenih mest, 168 oseb je iskalo dela in v 43 slučajih je borza z uspehom posredovala. 4 osebe so odpotovale. — V času od 1. januarja do 29. novembra t. l. je bilo pri borzi dela razpisanih 6712 službenih mest, 9495 oseb je iskalo dela in v 3133 slučajih je borza posredovala z uspehom.

— m. Čuden kandidat smrti. V nedeljo okoli pol 18. je prišla na policijsko stražnico na Koroski cesti neka ženska in je prijavila, da leži na dravski brvi na zlebu vodovodne cevi nepremično neki mož. Na lice mesta sta takoj odšla dva stražnika, ki sta na nevarnem kraju našla nekoga moškega, baje trgovca iz predmestja. Lako-nično je priznal, da je hotel izvršiti samomor, in sicer na jako čuden način. Napil se je dan popreje žganja in se nato vlegel v zlebu, trdno prepričan, da bo v spanju lepo in počasi zlezel v Dravo, Fortuna pa mu je bila toplot naklonjena in ga je obvarovala smrti v hladnih valovih.

Ljubljanska porota.

Ljubljana, dne 3. decembra.

Danes je bilo otvorjeno zimsko zasedanje ljubljanske porote. Zasedanje bi se imelo pričeti že včeraj, vendar je bil prvi slučaj (Seliskar — uboj) pričopen na kasnejši čas, ker priče niso došlele pravočasno.

»Sorodnik« ministra Trifkovića pred poroto.

Danes se zagovarja pred poroto tin prebriganega zločinca v osebi 28letnega Stanika Trifkovića, roj. v Gornjem Vrnskem pri Sabcu v Srbiji. Obtožencu, ki je po poklicu absolviran jurist, očita obtožnica sledeče: da je dne 14. avgusta 1923 v Ljubljani pod lažnjivimi navedbami, da je »doktor jurske in »sorodnik« ministra Trifkovića, izvalil od Ivana Turka posojilo v znesku 30.000 Din, češ da bo nakupil po ugodni ceni angleške funte. Pripravil ga je na ta način v zmotu, vsled katere je Turk trpel 30.000 Din škodo, torej nad 4000 in nad 40.000 K presegajočo svoto in zato spada pred poroto. Sleparijo je izvršil Trifković takole:

Poleti 1923 je prišel v Medvode k svoji tašči Beti Pipan. Prišel je s soropno in je bil brez vsakih sredstev. Kasneje je dobil službo v Ljubljani. Tu se je seznanil Trifković s trgovcem Ivanom Turkom iz Preseke, kateremu je natvezil, da je doktor prava in sorodnik ministra Trifkovića. Večkrat si je pri Turku izposodil manjše vsote denarja, katero pa je redno povračeval. Obtožencu je imel tudi kupčijske stike z Grlom Decosom, ki je imel anončno podjetje. Trifković je Turku vedno zatrjeval, da je Decos ravnatelj enega največjih francoskih trgovskih podjetij. Na ta način si je znal pridobiti od Turka popolno zaupanje in prosil ga je, da mu posodi 30.000 Din, češ da bo kupil od Decosa angleške funte, ki jih namerava nato kasneje v Beogradu z dobičkom prodati. Turk je šel res na tim in je dne 14. avgusta izročil »sorodniku« g. ministra Trifkovića 30.000 Din. S tem denarjem si je Trifković nakupil razne potrebne in nepotrebne stvari ter odšel v Beograd, kjer je prevzel stalno mesto poslovodje podružnice neke anončne tvrdice; ni pa Turku omenil, da za stalno zapuša Ljubljano, zagotovi mu je le, da mu vrne denar tekom osmih dni. — Ker v določenem roku denarja ni bilo in ga trdi ni hotelo biti, je Turk opetovano pisal in brzojavil v Beograd, toda obtožencu mu sploh ni dal odgovora. Zato je koncem septembra l. 1923. odšla Turkuova žena Marija v Beograd, da uredi zadevo. Čim je prišla Marija Turk v Beograd, jo je Trifković prijazno sprejel, priznal je svoje dolžove, obenem pa ji je navedel, da je naš Turku po banki odposlal 10.000 Din.

Politične vesti.

— Radič je v zvezi z boljševiki pripravil revolucijo v Jugoslaviji. Beogradska »Politika« poroča, da je zavladala v sovjetskem poslanstvu na Dunaju velika vznemirjenost, ker so izginili iz arhiva dokumenti, ki se nanašajo na zvezo Stepana Radiča z boljševiško tretjo internacionalo. Iz teh dokumentov je razvidno, da je Radič po načrtu iz Moskve pripravil revolucijo v Jugoslaviji, ki bi morala izbruhniti koncem meseca januarja prihodnjega leta. Vstaja bi se naj začela na Hrvaškem. Istočasno pa bi naj makedonstvujuči udrli v Makedonijo, Albanci pa na Kosovo. V to svrhu je dala sovjetska vlada v Moskvi ogromne svote na razpolago Stepanu Radiču in njegovim zaupnikom v Jugoslaviji. Bolgarji in Albani. Skupno z Radičem bi naj proti Jugoslaviji operirali tudi Mad-

žari. »Politika« nadalje javlja, da se iz neki velenagledni italijanski politik izrazil, da bo Italija takoj zasedla Hrvaško, ako bi Radičevci v resnici začeli z revolucijo. V zvezi s to vestjo se je uredništvo »Politike« takoj obrnilo na merodajno mesto z vprašanjem, da-li so informacije o Radičevih načrtih točne. Na kompetentnem mestu se je uredništvo »Politike« odgovorilo, da je tudi vlada dobila slična poročila z Dunaja. Na vprašanje, ako namerava vlada nastopiti proti Radičevi propagandi na Hrvaškem, je eden izmed ministrov izjavil: »Predvsem bomo takoj pričeli strogo in pravično izvrševati zakone. Sodišču se praviče vsi oni, ki imajo na vesti kak zločin proti državi. Vlada bo skrbela za to, da se bodo povsodi strogo in točno izvrševali zakoni. Ako bi sodišče v Zagrebu ali karkoli drugo

Nemčija pred novimi volitvami.

Neki ugledni angleški list je pisal povodom novih volitev v dveh velikih zapadnih državah, da je leto 1924. leto volitev Nemaške republike spremembe v vodstvu državnih poslov kažejo, da politična atmosfera v Evropi še ni čista in da preteče še mnogo vode, predno se duhovni pomirijo. Tak pomen imajo nove volitve v Nemčiji dne 7. decembra, katerim se pridružijo tudi nove volitve v pruski in nekatere druge deželne zbornice. Zadnje volitve 4. maja 1924. so se vršile v znamenju za ali proti Dawesovemu načrtu, kar pomeni za ali proti izpolnitvi versajlske pogodbe, kolikor se nanaša na nemške reparacijske obveznosti. Po teh volitvah je prišel na krmo dr. Marx, dasi je bila njegova stranka v manjšini. Z enim delom glasov nemških nacionalistov, z drugim delom glasov nemških republikanov, z tretjim delom glasov nemških socialdemokratskih republikanov, z četrtem delom glasov nemških liberalnih republikanov, z petim delom glasov nemških konservativnih republikanov, z šestim delom glasov nemških katoliških republikanov, z sedmim delom glasov nemških protestantskih republikanov, z osmim delom glasov nemških socialistov, z devetim delom glasov nemških komunistov, z desetim delom glasov nemških radikalnih republikanov, z enajstim delom glasov nemških anarhističnih republikanov, z dvajsetim delom glasov nemških socialdemokratskih republikanov, z tridesetim delom glasov nemških liberalnih republikanov, z štiridesetim delom glasov nemških konservativnih republikanov, z petdesetim delom glasov nemških katoliških republikanov, z šestdesetim delom glasov nemških protestantskih republikanov, z sedemdesetim delom glasov nemških socialistov, z osemdesetim delom glasov nemških komunistov, z devetdesetim delom glasov nemških radikalnih republikanov, z sto delom glasov nemških anarhističnih republikanov.

in Nemčijo že znatno popustilo. Tudi gospodarske razmere so se v tem času temeljito preobrnile in beda, ki je zavladala po okupaciji glavnih nemških industrijskih centrov, je večinoma odstranjena. Poleg tega je dobila Nemčija v Ameriki solidno znanje posojilo, kar je za njeno industrijo eminentno važnosti. Dejstvo, da se je nemška javnost po šestih letih sprizgajala z republikansko upravo in mirovnimi pogodbami, kaže jasno, kakšen veter veje sedaj v Nemčiji. Iz tega je razvidno, da sega pomen predstojnih volitev daleč preko meje Nemčije in da ni pretirana trditve, da pomenijo te volitve zadnji postajo na poti k notranjemu in mednarodnemu miru, ki si ga želi Nemčija že od leta 1918. Koncem leta 1918. in začetkom l. 1919. je živel nemški narod svoje politično življenje v znamenju volajških in delavskih svetov, v znamenju rdečih praporov in skrajno socialne napetosti. Delavci, oboroženi s topovi in strojnimi, so se vozili na vojaških avtomobilih po mestih in agitirali z vso verno za socialno revolucijo. Scheidemann in Noske sta morala napeti vse sile, da sta s pomočjo zvestih čet preprečila pretečo katastrofo, ki jo je obetala Nemčiji boljševiška revolucija. Ko je bila komunistična vstaja v Srednji Nemčiji l. 1922. udušena, je minila tudi nevarnost od strani levih elementov. V tem pa se je morala vlada Scheidemann-Noske, ki je podpisala versajlsko pogodbo, umakniti drugim elementom, ki so skušali vpostaviti monarhijo. Po ponesrečenem Cappovem puču je bila Nemčija preprežena z mrežo tajnih nacionalističnih organizacij, med katerimi je izbral glavno vlogo znani zagriženi nacionalist Erhardt. Kot žrtve terorističnih činov teh organizacij so padli: Erzberger, Rathenau, Scheidemann in drugi.

Leta 1922. je bila nevarnost za republiko in za vsemarsko ustavo, zlasti po umoru Rathenau, zelo velika. Proti tej nevarnosti je nastopila vlada z zakonom o zaščiti republike, socialistična stranka pa je organizirala delavstvo za borbo proti monarhizmu. Nad eno leto je visel nad Nemčijo Damoklov meč državljanske vojne. Pokret za zaščito republike se je razširil in teroristi so se morali polagoma umakati, ker so stali proti njim brez izjeme vse meščanske stranke. Poleg tega se je udrli tudi mednarodni položaj Nemčije, ker je bil sprejet Dawesov načrt, ki pomeni vpostavitve nemškega gospodarstva in realen odpor proti monarhistično orientiranim nacionalistom. S tem rezultatom je storila Nemčija drugi zgodovinski korak v svojem povojnem razvoju. In če dobri dr. Marxova vlada pri sedanjih volitvah ono trdno večino v državnem zboru, sestojajočo iz centra in socialstov, ki jo potrebuje in s katero računa, bo to tretji in odločilni korak na poti h konsolidaciji nemške republike in mednarodnih odnosov v Evropi. Tak je pomen predstojnih državnozbornih volitev v Nemčiji, za katere vlada splošno zanimanje tudi v inozemstvu.

delo, iz notranje potrebe. — Bilo je leta 1922, ko me je tedanji intendant g. profesor Juvanič kot dramaturga opozoril, da bi kazalo proslaviti jubilej 30letnice slovenskega gledališča. Menil je, da bi se na novo našel Jurčičeva Veronika Deseniška, s katero so Slovenci leta 1892. otvorili svoje gledališče. Vzel sem Jurčiča v roke, a videl sem, da bi bilo treba to delo, ki ga je napisal na smrt bolni pisatelj, ne da bi ga stegnili dovršiti, preveč popravljati ali pa — če bolje — napisati na novo. Do nameravane proslave ni prišlo, jaz sem Jurčičevo Veroniko odložil in nisem več mislil nanjo. Lansko leto koncem sezone pa me je nenadoma pričela snov vabiti. Vzel sem v roke Valvazorja, Celjsko kroniko, Megiserja, Aeneja Silvija zgodovinske spise in korespondenco in kar sem pač mogel dobiti o tisti dobi. Čital sem, polagoma me oživel v meni čas in so se iz nege izločale osebe. Zagledal sem nesrečno lepo: Veroniko (kakor ji pravi Valvazor in sem jaz spoznal) nameraval krstiti svoje delo), grofa Hermana in vso rodbino Celjanov. Videl sem idejno, da bi bil ta močnejši rod na našem teritoriju kot protitež Habsburgovcem ustvarjeni jugoslovanski državi. Ne za vedno — pač pa via facti. Začutil sem, kako je snov Celjanov svetovna in obenem eminentno narodna, ne samo politično, marveč tudi pesniško - tradicionalno. Kralj Matjaž v naši narodni pesni — to so naši Celjani, ki so v nji izgubili ime, a dali ohranilo kralju svoj značaj. Ko sem čital brezbojni epital, ki si ga je bajce sestavil Friderik, sem videl, kako bistro je naš narod gledal, občudoval te sile in — jim odpustal. Jasna mi je bila vez med Friderikovim nagrobnim napisom in poslednjimi besedami kralja Matjaža:

»Bog daj toliko zdravja meni,
da bom v vas šel k lepi ženi.
Te besede še ni izrekel,
pot mrtvaški je prišel.«

Nerad v moji Veroniki je zastopnik tega naroda, ki Celjane gleda, jih občuduje, jim vse odpušta in o njih pesmi poje. Tega Friderika jaz v svoji drami nisem pokazal, v mojo dramo je prišel v fazi, ko ga je Veronika pobožala, mu s svojo ljubeznijo pomirila besno kri in razvratne strasti. A celo zdaj — očičen po tej svoji in njeni ljubezni — ne more uokrotiti in zatajiti svojega rodu. Iz ljubezni do Veronike je pripravljen na zločin. In ob sklepu, po smrti Veronikini, se zopet strahoma zave svoje prave prirode, ko vzklizne, da ga je »brezna v sebi strah«. Još pa — Friderikov drug in zmanjšani dvojniki — prinaša na oder ne le v besedah, temveč s svojim značajem senco in slutnjo prejšnjega Friderika. Friderika, kakršnega je po smrti Veronike hočem pokazati v nadaljni drami.

Vse to: ta sila, ta elementarnost Celjanov me je, kakor svoj čas slovenski narod, zgrabila, da sem zapel pesem o njih. Čutil sem se potomca in dediča starih narodnih pevcev slovenskih, ki so prikazovali in ne sodili!

Tako nekako je nastajala moja Veronika.
Fran Albrecht.

— Opera predstava danes izostane. Občinstvo opozarjamo, da radi nekaterih ovir odpade današnja predstava Neptuna, ki bi se imela vršiti za red D. Abonent red D. Dobe operno predstavo začetkom prihodnjega tedna.

— Abonente opozarjamo na današnjo objavo totedanskega repertoarja in reda abonmaja. Že javljeni repertoar se je moral iz tehničnih razlogov spremeniti. Prihodnja operna noviteta Vilharjeva Lopudske sirotice se vrši sredi prihodnjega tedna.

— Danes zvečer se pole v operi »Neptun« za red D. v drami pa je prva repriza Zupančičeve tragedije »Veronika Deseniška« kot izven predstava.

— I. Kritično revijo je zasnoval gosp. Anton Podbevšek. Vršla se bo okoli novega leta. G. Podbevšek nam o tem poroča: Obravnava bo vsa sodobna kulturna vprašanja in podajala tudi smernice. Ker za Kritično revijo v tisku v sedanjih razmerah ni računati na zadostno finančno podporo, se bo vršila po predavanjih, in sicer ne samo v Ljubljani, temveč tudi v Mariboru, Celju, Ptuj, Novem mestu, Kočevju, Kranju, Tivolju, Jesenicah itd. Urejevala se bo po vzorcu Krausove »Fackere« samo, kakor reče no, z razliko, da bodo njeni sodelovateli nastopali osebno in ustno. Ker takšnih prireditelj še nismo imeli, je pričakovati, da bo dvorana prvega nastopa nabito polna.

— Vladimir Nazor: »Priče iz djetinstva« Vladimir Nazor svojo zbirko »Istarske priče« dal nam je najlepše pjesniške priče. Što ih u našoj književnosti imamo. Za njima ne če nimalo zaostati najnovlja njegova zbirka »Priče iz djetinstva«. Ove priče, prve poezije, namijenjene su u prvom redu našoj omladini. Pjesnik se vraća u sanjarsko doba svoga djetinstva, što ga je provelo u svome starom očinskom domu, na morskoi litici, na otoku Braču. U pričama iskrsavaju pred nama svi događaji njegova djetinstva, po kojima je on glavni junak pod očinskim krovom i glavno biće svoga kraja. Prekrasno se čita, veselo, nesamo kako se razvija u njegovi duši, već i život, događaji i ljudi ovoga kraja, gledani kroz prizmu duše djeteta. A sve je to proskano poezijom prirode, poezijom mora i primorske, smreka i maslina, sunca i mjeseca, pa onih tisuće i tisuće crtica, što se iz kriša glasaju svojom pjesmom žarkoga ljeta. I cio taj lipeji djetinski vijek svršava sa gnutljivom pričom »Prodika na moru«, kad se djeteto otkida od očinskog doma i ove prirode, s kojom se bilo sraslo, pa ga ladjom voze u grad, da bude — gimnazijalac. »Priče iz djetinstva« bit će najbolji božićni dar za našu omladinu, ali tu knjigu prave poezije je čitatelj s umjetničkim užitkom svaki čitalac, a ona je naročito zanimljiva za poznavanje V. Nazora, jer najvažnija obilježja njegove velike pjesničke pojave vide se kao u zametku u životu njegova djetinstva, što nam ga daje ova knjiga. Knjiga je uredno opremljena i štampana na finom papiru te stoji broj. Din 48.— vesena u gotovosti.

— Veronika je nastala navidez slučajno, pravzaprav pa, kakor vsaka smetljiva

Din 60.— Salje se samo poučim ti iz usnopro polan novac. Trošak poštarine posebno. Knjižare imajo običajni popust.

— Nova Vojnovičeva drama. Ivo conte Vojnovič piše novo dramo, ki se bo imenovala »Princesa Tarkonova«. To je bila avtoritativna iz časa dubrovniške republike.

— Rabindranat Tagore obelod. Po vesteh iz Buenos Airesa je tamkal obelod znani indijski pesnik in filozof Rabindranat Tagore. Pripravljal se je na odhod v Evropo, kjer je nameraval predavati o svoji življenjski filozofiji in umetnosti.

— Nova češka opera. Mladi češki komponist Otakar Jeremiáš je napisal na lastni libreto novo opero. Vsebina libreta se nanaša na Dostojevskega delo »Bratje Karamazovi«. Komponist Jeremiáš je znan v češki javnosti po svojih dveh simfonijah, ki jih je že izvajala češka filharmonija z velikim uspehom. V načinu kompozicije se nanaša na češko dušo, uporablja pa tudi moderne smeri.

— Šentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11 posluje zaradi naraščajočega obiska odšel od 31. marca tudi ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne, vsak delavnik pa od 4. do pol 8. zvečer in izposoja najlepše slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, nemške, italijanske, francoske in angleške knjige. Vstop v knjižnico ima vsakdo, kdor se zadostno legitimira. 319/n

— Novo Pirandellovo delo. V Milano so te dni vprizorili najnovejši Pirandellovo delo »Alf uscita«, ki nosi podnaslov »Profani misterii«. Delo je doživelo izreden uspeh. Vrši se v enem dejanju med tremi osebami. Duhovi debelega moža, trudne žene in filozofa se razgovarjajo na pokopališču pred lastnimi grobovi, ko čakajo po smrti v človeških telesih na vstop v onostranstvo. Razgovarjajo se o minulem tuzemskem življenju. Delo je polno pristnih Pirandellovih aforizmov in duhovitosti in si bo sigurno, kakor ostala Pirandellova dela, osvojilo gledalca celega sveta.

Svetlobna telesa „Vesta“

stropne, namizne in stenske svetilke v vseh izdehvalih 167

po konkurenčnih cenah.
J. Gorec, Palača Ljubljanske Kreditne banke.

Učiteljska imenovanja.

V Ljubljani je imenovan za ravnatelja II. deške meščanske šole strokovni učitelj na I. meščanski šoli Alojzij Novak. Za stalni učitelj ženskih ročnih del v Ljubljani sta imenovani Marija Knutik iz Rož Lame prič. — V ljubljanski oblasti so imenovani: za stalnega šolskega upravitelja na Jezici Anton Grmek za stalnega šolskega upravitelja v Smarternu pod Smrno goro, Josip Macarol, za stalno šolsko upravitelico dekliške osnovne šole v Novem mestu Karolina Klemenčič; za stalnega šolskega upravitelja na Črnučah Anton Mahkota; za stalnega šolskega upravitelja v Kranjski gori Fran Trošt; za šolskega upravitelja v Begunjah pri Cerkljici Alfred Vodopivec; Za stalni učitelj v Stranah je imenovana Zofija Vodeškovc; za stalno učiteljico na dekliški osnovni šoli v Novem mestu Terezija Ravhek; na Jezici Stanislava Mahkota-Zarnikova; na Jesenicah Drago Hudet; v Voklem pri Kranju Josipina Bralin; v Bevkah Jelica Sikocič; za stalno učiteljico ženskih ročnih del v Koprivniku Jakobina Lobster; v Domžalah Marija Hiti.

V mariborski oblasti: za stalne šolske upravitelje: v Gornjem gradu Josip Korbar; v Tišini (Prekmurje) Evgen Antauer; v Todrovi A. Šotarič iz Tribuž. Za šolskega upravitelja pri Sv. Petru pri Mariboru Fran Kramer; v Strnišču Rihard Burja. Za stalne učitelje (oce) so imenovani: v Sevnici Cesar Samcin; v Vinici: pri Sv. Stefanu pri Smarju Emilija Vodopivec in Leopoldina Vodopivec; v St. Ilju pri Velenju Stanko Gradšnik; v Vudji vasi Stomir Jamšek iz Gance; v Sežani Josip Križman; v Velenju Fran Gorup; v Sv. Petru pri Mariboru Vlado Vlagar; v Rakovcu Fran Ševnik; v Rajhenburgu Gabrijela Debelič; v Blagovini pri Celju Berta Kos; v Konjicah na dekliški osnovni šoli Ana Meter; v Pečah Josipina Arnshek; v Rogški Slatini Ljudmila Glušek. — Za stalne učiteljice ženskih ročnih del so imenovane: v Konjicah Sabina Šerajnik; v Limbušu Ivan Rosband; v Dobovi Marija Gajšek-Trajšek; v Čadramu Josipina Pauer; v Ptujju Marta Peček-Božič; v Murcki Soboti Zofija Švec; pri Sv. Tomažu pri Ormožu Marija Presker; v Novi Cerki pri Ptujju Angela Jeklič; v Zavodnji Marija Šimončič, na Polzeji Angela Goršek.

Julijska Krajina.

— Trg sv. Andreja v Gorici. Ki se je pričel 1. t. m. in traja 14 dni, je razočaral goriske trgovce in vse one številne ljudi, ki so hoteli tja nad napraviti kako kupčijo. Sveččas je bil prvi dan sejma Sv. Andreja v Gorici res nekaj izrednega. Mesto je bilo polno ljudi z vseh strani dežele. Prišli pa so tudi od daleč, in kupčije so bile izborne. Časi so se spremenili in sedaj goni italijanska obmejna politika ene Slovence v Trst, druge v Postolno, v Gorico samo okoličane, Gorjani sami ne vedo, kam bi šli, ali v Gorico ali v Čedad in Videm, tako da je vse zbežano in slovensko ljudstvo se bolj preganjala in zaporov, ker ni nikjer varno pred zasledovanjem in šikaniranjem razumnostnih italijanskih oblastnikov. Ob takih razmerah seveda ni vabljivo hoditi v Gorico na veliki sejem. Italijanski domači trgovci v Gorici se prijemljejo za glavo in mislijo, kakor strašno trpi gorisko mesto vsled zasedene državne politike v obmejni deželi. Najbolj zadovoljni s seimoni so seveda gostilničarji. Zivine je bilo zelo malo. Prodajala se je goveja živina po ceni 6 L. za kg. mali goveda od 6-8 tednov se za

prodajali po 120 L komad. Vreme je bilo ves dan nenodno.

— Premocija. Na vsenišču v Padovi je promoviral doktorjem prava g. Franjo Tončič iz Trsta.

— S pasim bčcem je pretepel na Korzu pred kavarno »Garibaldi« v Gorici fašist Gvido Nodus zdravnik dr. A. de Florija. Imela sta neko častno afero, ki pa je bila te dni likvidirana. Zato je ta napad še toliko bolj razburil gorisko javnost. Nodus je oni junak, ki je nekdo napadel tudi poslanca dr. Besednjaka.

— Ponesreči se je na deželni cesti pri Divači 71letni posestnik g. Fran Dovgaa iz Dolenje vasi pri Senožcah. Na poti v Trst so se mu splašili konji, padel je z voza in prišel pod kolesa. Dobil je tudi notranje poškodbe, katerim je podlegel v mestni bolnici v Trstu.

— Prva civilna poroka v Rodiku se je vršila dne 30. m. m. Poročila se je županova hči in oče kot župan je izvršil uradno opravilo, predpisano po italijanskem zakonu. Tako je oče poročil svojo hčer.

Sokolstvo.

— Ljubljanski Sokol. Darila za Miklavžev večer se bodo sprejemala v petek 3. t. m. od 13. ure naprej v telovadnici v Narodnem domu. 311/n

— Svečana zaobljuba novih članov Sokola v Štepanju vasi. Agilno sok. društvo v Štepanju vasi je dne 1. dec. na slovesen način proslavilo praznik našega nar. in državne ujedinenja. Proslava, ki se je vršila v društvenem domu, je bila spojena s svečano zaobljubo novih članov — Sokolov. Slavnost je otvoril starosta dr. Brčić, ki je imel lep nagovor na navzoče ter je nato zaprisegel novo članstvo. O pomenu narodnega ujedinenja je predaval br. Komarč, ki je podal nazorno sliko o zgodovini našega naroda. Njegov krasen, globoko zasnovan govor, je navzočim segel v srce. Po končanem govoru br. Kosmača so sledile recitacije in deklamacije, nakar se je razvila nepriključna zabava, pri kateri je sodelovalo tudi pevsko društvo »Sava« izpod Celovca. Sokolski večer, ki je pomagal vrste sokolskega članstva, je ostal vsem v lepem spominu.

— Miklavžev večer Sokola na Viču se vrši v petek 3. dec. ob pol 6. zvečer za otroke v spremstvu staršev, ob pol 9. zvečer za odrasle v Sokolskem domu na Viču. Istotam se prevzemajo darila v petek od 2. — 3. popoldne. Vstopnina prvič 2 Din za osebo drugič 5 Din; otroci v spremstvu staršev prosti. 312/n

— Ljubljanski Sokol priredi, kakor že objavljeno letos svoj običajni Miklavžev večer dne 8. t. m. in sicer za naraščaj in dec. ob 5. uri popoldne, za odrasle ob 8. zvečer; vstopnina popoldne Din 3; zvečer Din 8.— Kakor se nam poroča, pride letos Miklavž z izredno slajnim srečnostvom, ter bogatimi in mnogimi darili. 313/n

— Sokolsko društvo v Šostanju priredi v nedeljo, dne 7. t. m. povodom svečane oddaje telovadnice Sokolskega doma svojemu namenu lepe zasnovane akademije, slededim sporodim: otvoritev telovadnice, zaobljuba članstva, telovadne točke vseh oddelkov, koncertne točke konservatoristije s. J. Kolakove, orkestra Šostanji in vrliga pevskega kvarteta »Komšija« iz Celja. Oskrbja gostov je v rokah poštvovalnih narodnih dam. Ker se osebna vabilna ne bodo razpošiljala, je tem potom vsakdo ki lepemu intimnemu slavlju prisrčno vabilen. Odbor pričakuje polnoštevilnega obiska od strani sosedstev, a pa pa, zlasti z ozirom na ugodne zveze na obe strani s popoldanskimi oziroma večernimi vlaki, poravnati v svoji sredi v čim lepšem številu i zmanjše goste, ki so bili našemu Sokolu vedno naklonjeni in katere bi težko pogrešali na našem slavnostnem danu, dnevu iskrenega veselja, da so se uresničili smeli načrti za lastni dom. Nadelamo se, da se bo na našem slavlju s častnim zastopstvom odlikoval Celje, Petrovče, St. Pavel, Braslovče, Zalec, Polzeja, Mozirje, Vransko, Sloveški gradec, ostala društva Celjske sokolske župe pa se še posebej zavodajo pomembnosti prvega sokolskega doma v čem okraju, katerega najvažnejši in najlepši del: telovadnica se izroči svojemu namenu na dan 7. decembra! — Zdravo! — Odbor. 315/n

Solske potrebščine za Miklavža in Božič 20 % popusta.

»Narodna knjigarna«.

Turistika in sport.

— Brakada v Zalogu. V ponedeljek 8. t. m. priredi lovski družba, ki ima v zakupu zaloški lov (načelnik dr. Lovrenčič) veliko brakado na zajce in lisice. Lovi se bo Kašelski hrib. Dobrodošel je vsak lovec, ki je član »Slov. lov. društva«. Posebej se mikogar ne vabi. Odhod iz Ljubljane ob 7.50. Sestanek ob 8. zvečer v Zalogu pri Gradisku. Povratek iz Zaloga ob 18.10. Za jed in pijačo skrbí vsakdo sam. 523/a

— Kriza v beogradski Jugoslaviji. V beogradski Jugoslaviji, prvaku države je nastala resna kriza. Prišlo je do spora med vodstvom kluba in igralci ter so najbolj hralci Jugoslavije, med temi Jovanović, Lubušić, Petković, Ivković, Petrović in drugi izstopili iz kluba.

— Sport. Izšla je nova številka beogradskega »Sporta«, ki je posvečen predvsem zimskemu sportu ter prinaša krasne slike iz naših krajev v zim, tako posnetke Triglava, Velike planine, Kravca itd. Na prvi strani je slika Zdenka Šviltja dvakratnega prvaka Jugoslavije, prvaka Slovenije in Zagreba v smučanju. Nadajo prinaša »Sport« slike izglednih naših sportnih funkcionarjev sz. dr. Cirila Žilka, Gorca, dr. Souvansa, inž. Mencingerja, Badure, inž. Blondika, dr. Ivana Jesenka in dr. List je tehnično in vsebinsko na višini ter ga vsakomur priporočamo. Cena je 4 Din za tiskano, naročila sprejema »Alma-Compania«.

Prosveta.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob osmih zvečer.

Sreda, 3. dec.: Veronika Deseniška. Izven četrtke, 4. dec.: Moč teme. Red A. Petek, 5. dec.: Pri Hrastovih. Red E. Sobotna 6. dec.: Šestero oseb išče avtorja. Red F.

Nedelja, 7. dec.: Ob 3. pop. pri znižanih cenah: Firma P. B. Izven. Zvečer ob 8. uri: Veronika Deseniška. Izven.

Ponedeljek, 8. dec.: Ob 3. pop. mladinska predstava: Mogočni prstan. Izven. Ob 8. zvečer: Sumljiva oseba. Izven.

OPERA.

Začetek ob 3/8. uri zvečer.

Četrtrek 4. dec.: Rusalka. Red C. Petek 5. dec.: Jenufa. Red B. Sobotna, 6. dec.: zaprti. Nedelja 7. dec.: popoldne ob 3. Gorenjski slavček, ljudska predstava pri znižanih cenah.

★ ★ ★

Kako je nastala Veronika.

(Neurejeni fragmenti iz pomenkov z avtorjem. — Napisano po spominu.)

Tako nekako mi je pripovedoval avtor: — Z dramatskim oblikovanjem sem se pričel baviti rano, menda že kot četrtošolec. Pozneje me je seveda vedno vabila dramatična oblika, kakor lahko razvidiš iz nekaterih odlomkov, ki sem jih priobčil. Sicer pa mislim, da je tudi v moji liriki precej dramatičnega elementa, ker je v nji izraz večne borbe in malo ali nič kontemplativnosti. — Ali se pesnitve rodi v lirski ali dramatski obliki, je zgolj slučajnost. Meni je drama prav tako poezija kakor lirski pesmi: brez vnanje preračunatosti, rojena iz notranje potrebe, iz obilice slik, čustev, iskustev, vsega napona, ki se ti je nabral v duši. Kakor za liriko, tako ni za dramo vnanjih pravil za konstrukcijo; edino notranji zakon je, ki ji nareka kompozicijo. — Da se nisem lotil že prej večje snovi, so krive razmere malega naroda, ki ne dajo pisatelju živeti za to, za kar je rojen.

— Drama je konflikt. Dejanje je po mojem vsak premik čustva, misli, volje, sklepov in odločitev. Dejanje je tedaj meni predvsem notranje dogajanje, ne vnanje. Zato se mi zdi, da je v moji Veroniki za eno dramo preveč dejanja. Če bi se snovi

*) Te odstavke posnemamo iz »Oledaškega lista«. Priobčujemo jih predvsem za naše čitatelje na deželi. — Op. pred.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 3. decembra 1924.

Nemške tožbe.

»Berliner Lokar - Anzeiger« je 29. novembra t. l. priobčil uvodnik »Deutscher Trotz«. Dr. Käthe Schirmacher pravi v tem članku: »So ljudje, ki nemške klubovalnosti v politiki ne marajo. Ako je ne potrebujemo, naj čitatelji sami presodijo.« Na to pravi: »Kar dela Čehi, to zna tudi Jugosloven. L. 1919. je oropal Avstrijo za dele Stajerske in Kranjske in takoj pričel z raznemčevanjem Maribora, Ptujja, Celja, Ljubljane in Kočevja. Tu je postal Slovenec »gospodujoč narod«. Uprava, uradni in učni jezik, vse to je postalo slovensko, razlastitve, izgoni so bili in so še pojavi »slovenskega terorja«. Vrh tega tu, kakor tam rop na posesti nemških društev. Najbogatejša društva so bila takoj l. 1919. postavljena pod državno nadzorstvo, ker bi vendarle lahko pripravila svoje imetje. Koncem maja 1919. je bila večina teh društev razpuščenih, češ da nasprotuje njih obstoj državnim interesom. (Slovenec se pač zaveda, kako se je ojačil s pomočjo svoje društvene organizacije.) Pri razpuščitvi glasbenih in pevskih društev zapadejo isti usodi ženska društva, gospodinske šole, telovadna društva, kazine, »nemške hiše« (ognjišča nemške kulture in družabnosti), dijaški domi, nemška gasilska društva itd. in njih dragocena poslopja, zemljišča, oprava, sploh vse imetje je prešlo v roke sovražnika in zatiralca. To se je zgodilo nad 200 nemškim kulturnim in družabnim društvom z imetjem od 80 do 100 milijonov dinarjev. Ukradli so nam tudi hranilnice, banke in gospodarske zavode. Ali je moral Nemec vse to trpeti? Dotične odredbe vsebujejo vse stavek, »da proti njim niso dovoljena nobena pravna sredstva.« Kdor je vkljub temu nastopil pot pritožbe, je ostal brez odgovora...»

Tako toži berlinski list in pretaka solze nad usodo nemškega življa v Sloveniji. In vendar se Nemcem ne godi nikjer tako dobro, kakor pri nas v Jugoslaviji. Svoje šole imajo, imajo svoje poslance v parlamentu in cele naše oblasti so tako kulturne, da občujejo z nemškimi strankami deloma v nemškem jeziku. Seveda Nemcem to ne zadostuje. Oni bi radi pri nas imeli isti položaj, kakor pred vojno, to se pravi — radi bi bili kakor nekoč, tako tudi sedaj »gospodujoč narod«, kateremu bi naj Srbi, Hrvati, predvsem pa Slovenci še nadalje tlačili. Toda ti časi so k sreči že prešli in solnce je posijalo tudi pred jugoslovenski pragi. Nemci, ki so bili doslej pri nas navajeni, da so samo zapovedovali, se bodo pač morali uživati v to, da bodo gospodarji svoje zemlje in svoje usode Slovani. Dovolj dolgo so oni rezali Slovanom kruh, čas je že, da se sedaj vloga zamenja in da tudi Nemci poskusijo, kako se živi od drobtinah, ki padajo z gosposke mize.

Seveda pa Nemci nimajo prav nobene pravice, da bi se pritoževali, saj je notorično, da bi bili koroški Slovenci srečni, ako bi se jim vsaj približno tako dobro godilo, kakor nemškim priseljencem v Jugoslaviji!

Proslava narodnega ujedinitelja v Pragi. Naš konzulat v Pragi je priredil na narodni praznik službo božjo in recepcijo, ki so se je udeležili med drugimi šef generalnega štaba general Mittelhauser, praški župan dr. Baxa, pisatelj J. Holeček, vseuč. prof. dr. Murko in prof. Franc Skrbinek, zastopniki zunanjega ministrstva in ministrstva narodne obrambe, poliskega, romunskega in italijanskega poslanstva, bolgarska emigracija, praška jugoslovenska kolonija in njeni prijatelji iz češkoslovanskih krogov, kakor tudi vsi uradniki našega poslanstva in konzulata. Po cerkvenih obredih, ki jih je opravil gen. inspektor vojaških grobov Cvrčanin, je nagovoril zbrane goste zastopnik našega poslanika Nastasijević. Spomnil se je v prvi vrsti žrtve za svobodo in se zahvalil bratskemu češkoslovanskemu narodu za zavezništvo in zvestobo v najtežjih časih. Kralju Aleksandru je bil poslana udanostna brzojavka. Pri službi božji je pel ruski pevski zbor. Deputacija poslanškega osebja je položila pred proslavo našega ujedinitelja venec na grob jugoslovanskih vojakov, pokopanih na Olšanskem pokopališču.

Profesor Jovan Cvijić častni doktor pariške univerze. Iz Pariza z dne 29. novembra smo dobili to-le poročilo: Danes ob 15. popoldne je bila v veliki dvorani Sorbonne slavnostna otvoritvena seja pariške univerze v navzočnosti mnogostevilnega profesorjskega zbora, čigar člani nosijo pri takih prilikah posebno svečano historično obleko, ter množice povabilence iz pariške družbe, posebno iz znanstvenih krogov. Seja je bila predvsem posvečena promociji sedmero znanstvenikov za častne doktorje pariške univerze. Med njimi sta bila dva Španca, en Belgijec, en Nizozemec, en Amerikane, en Anglež in naš rojak profesor

Jovan Cvijić, predsednik Akademije znanosti v Beogradu. Od redkih navzočih Jugoslovenov je imel priliko prisostvovati lepi slavnosti in čestitati ljubljanskemu znanstveniku Vaš dopisnik. Promotor je v izbranih besedah orisal življenje in znanstveno delo Cvijićevo, njegove zasluge za poznavanje fizične geografije in etnografije Balkana, trpljenje njegovega junaškega naroda med vojno, plodovito znanstveno delovanje Cvijićevo pod okriljem pariške univerze v letih 1917 in 1918 ter toplo in trajno prijateljstvo, ki veže njega in njegov narod na Francijo. Navzoči so z glasnim odobravanjem in živahnim ploskanjem odobravalji promotorjeva izvajanja. Pri slavnosti je sodeloval oddelek glasbe republikanske garde.

Jubilej »Češke besede« v Zagrebu. Te dni so zagrebški Čehi na dostojen način proslavili 50 letnico obstoja Češke besede v Zagrebu. Ustanovitev Češke besede pada v veliko dobo političnega prepoda na Hrvatskem leta 1873. in 1874., ko so narodne stranke premagale madžarone in ko je začela za banovanja Ivana Madžuranića delovati Jugoslovanska akademija znanosti. V soboto 29. novembra je Češka beseda priredila slavnostno akademijo v Glasbenem zavodu. Med drugimi sta tudi pela Zikova in Rijavec. V nedeljo dopoldne je bila svečana izredna glavna skupščina. Spominjali so se na skupščini ustanovitelja Besede in narodnega boritelja J. V. Frica. V imenu jugoslovanske akademije je zbor pozdravil g. Gustav Janeček. Češko Besedo je iz Prage pozdravil tudi nositelj češkoslovanskih novinarjev ter ustanovitelj »Besede« Josip Holeček. Skupščini so prisostvovali med drugimi generala Tucaković in Vezović, dalje prof. Franjo Ilešić za Jugoslovansko - poljski klub in druge odlične osebe.

Prosvetni oddelek za Slovenijo. Vodstvo prosvetnih poslov je danes prevzel g. dr. Pavel Pestotnik. Da bo ustrezno vsem potrebam, sprejema prosvetni referent znanje stranke v decembru tudi ob nedeljah od 10.—12. — Jugoslovanski ples v Pragi. Češkoslovanska - jugoslovanska Liga v Pragi skupno z Jugoslovanskim Kolom in čsl.-jugoslovanskim narodnogospodarskim združenjem priredi dne 27. januarja 1925. v dvorani Občinskega doma glavnega mesta Prage prvi reprezentacijski jugoslovanski ples, ki ima biti eden najlepših bodoče sezone. Predplesi reprezentacijski večer, na katerem bo govoril minister dr. Hođa in zastopnik jugoslovanske vlade, se vrši 4. decembra.

Demonstracije proti dr. Trumbiću. Iz Sušaka nam javljajo: Na čast bivšega zunanjega ministra dr. Ante Trumbića je mestna občina prekrstila glavni trg na Sušaku. Jugoslovenski nacionalisti so to smatrali za provokacijo ter so večkrat proti temu protestirali s tem, da so počrtnili Trumbićeve napisne plošče. V nedeljo 30. novembra so jugoslovenski nacionalisti vse plošče ostranili ter postavili nove z napisom »Karagiorgevičev trg«. Meščanstvo je ta čin simpatično pozdravljalo. Davidovičevi pristali in radičevci so začeli besneti. Ovdili so stvar policiji, toda policija je ovdobodo odposlala z vsem aktom velikemu županu v rešitev. Jugoslovenski nacionalisti so prepričani, da se dr. Trumbićevo ime nikdar več ne bo bleščalo na glavnem trgu.

Italija namerava zgraditi most med Reko in Sušakom. Komisija za razgrajenje med Italijo in Jugoslavijo, ki se nahaja na Sušaku, je zahtevala od pristojnih oblasti, da čimprej porušijo barake, ki se nahajajo ob Rečini. Te barake se nahajajo na tistih mestih, kjer so se prej dvigali mostovi za pešce in za vozove, ki so vezali Reko s Sušakom. Komisija vtemeljuje zahtevo s pogodbo med Italijo in Jugoslavijo, glasom katere je Italija dolžna, da postavi novostavne mostove, ki so jih porušili italijanski legionarji, arditii in fašisti.

Jugoslovanski Sokol v Zagrebu. Njegove prireditve na dan državnega praznika so hanaovci hoteli izpremeniti v krvave prizore. Prvi večer so z ene strani pripravljali napad na zgradbo v Bogovičevi ulici, kjer se je vršila sokolska svečanost (dr. Pivko je predaval), a čuječnosti varnostnih organov je stvar preprečila. Drugi večer so se zbirali v gostilni pri Črnem Orlu in se piljoč pripravljali za junaški čin, a prišla je policija ter jih aretirala; bili so med njimi večina ljudi z madžarskimi in nemškimi imeni.

Ponesrečene radičevske mahinacije na zagrebški univerzi. Včeraj (jutraj) (v torek) je bila zagrebška univerza odprta kakor navadno in nekateri profesorji so prišli na predavanja. Radičevci pa so hoteli preprečiti delo na univerzi in zahtevali od nekoga profesorja filozofske fakultete, pristaja separatistov, da prekine predavanje in on je to storil. Prišel je na predavanje tudi prof. Ilešić in dijakom, ki so se v velikem številu zbirali na hodniku, izjavil, da je njegova dolžnost predavati. In predaval je pred dvorano, polno jugoslovanske omladine. Del jugoslovanskih dijakov je pred dvorano med hrupom zadrževal demonstrante, da niso mogli vdrati v dvorano. Na koncu so jugoslovanski dijaki priredili prof. Ilešiću presrečno ovacijo. Enako so pozdravljali prof. Skoka, znanega romanista, ki je tudi predaval. Med tem je prorektor dal poslopje zapreti in razglasil, da bo akademski senat na seli popoldne sklepal o nadaljnjih korakih.

— Iz prosvetne službe. Dosedanji prof. na dekliški realni gimnazij v Ljubljani dr. Ivan Lah je prevzel v državno službo ter imenovan za profesorja na ženskem učilišču v Ljubljani. Prof. Adolf Robida, ki je bil dosedaj dodeljen ženskem učilišču, se vrne na svoje prvotno službeno mesto na II. državni gimnaziji.

— Sprememba v državnem muzeju. Minister prosvete je razveljavil imenovanje dr. Josipa Maša za direktorja ljubljanskega muzeja, ter ga imenoval zopet za arhivarja na tem muzeju, pri čemer pa mu ostane skupina in kategorija, ki jo je dosegel z imenovanjem za ravnatelja.

— Inženrske izpite so napravili g. Simon Oset in Matija Banovec v Pragi, g. Edo Senica pa v Brnu.

— Obrtna zadruga v Kranju naznanja, da se vrši vajeniška preiskusa v nedeljo dne 21. t. m. ob 9. uri dopoldne v mestni dvorani.

— Darovi za Jugoslovansko Matilo. G. odvetnik dr. Natlačen je nakazal Jugoslov. Matile iz neke poravnave znesek Din 150. Pri proslavi ujedinitelja, ki jo je priredila Čitalnica v Poljanah s sodelovanjem glasbenega društva »Zvona«, se je nabral za Jugoslovansko Matico znesek Din 300. Hvala! 522/n

— Podružnica Jugoslovanske Matice v Sevnici ob Savi priredi dne 8. t. m. ob 19. uri v hotelu Triglav veliko veselico, združeno s koncertom, pri katerem sodelujejo mešani pevski zbori iz Sevnice, Soštanja, Krškega ter moški pevski zbor in orkester železničarjev iz Zidanega mosta pod vodstvom g. Friškova in vojnega kurata Sodeja. Prireditve se udeležijo celo Posavje.

— Smrti na vojni. V Skopju je dne 30. nov. na zavratni bolezni v cvetu mladosti umrl g. Maksim Strniša, podnarednik ondotnega artiljerijskega polka. Pokojnik je bil simpatičen mladenič, ves vdan svojemu poklicu. Imel so ga radi tovariši zlasti pa so ga cenili njegovi predstavitelji. Zaprta mater, kateri je sedaj smrt ugrabila zadnjega sina. Blag mu spomin. — V satoriju v Celovcu je dne 1. t. m. umrla gošpa Terezina Gornik, roj. Kubelka iz znane ljubljanske rodbine. Pokojnico prepelejo v Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb v petek 5. t. m. ob 15. iz glavnega kolodvora na pokopališču k Sv. Križu. Bodi ji ohranjen prijazen spomin!

— Iz raznih krajev države. Med vožnjo Bijelo Polje-Mostar v Hercegovini, je zdrknil luksuzni avtomobil, v katerem se je nahajal samo šofer v 30 m globok prepad in se popolnoma razbil. Šofer je bil težko ranjen. — Pri Pančevu je tovorni vlak štev. 7012 na železniškem prelazu zavozil v poln voz koruze. Na vozu se je nahajal posestnik Jakov Leinberger, ki je vsled sunka odletel z voza in priletel naravnost na glavo. Bil je takoj mrtev. — V Beogradu se je radi nesrečne ljubezni ustrelil Čeh Emanuel Samček, uradnik zavarovalne družbe »Slavije«.

— Altera poštarice Slavke. Nekega dne se je poštarica Slavka Jankovića iz Beograda sprla s svojim gospodarjem, lastnikom hiše v Kičevski ulici št. 22. Ta jo je ovdoli sodišču, češ da je volhunka, ker pri njej vsaki dan cele kopice pisem domov. Policija je uvedla preiskavo in je našla v sobici poštarice Slavke mnogo pisem, deloma že uničenih deloma še celih. Med poljiškimi so bila tudi diplomatska pisma, tako pismo naslovljeno na kneza Arzena v Parizu, princa Pavla v Londonu in dr. Ugovilo se je, da Slavka pisem ni odpirala, tem več jih je namenoma zadrževala. To je delala že več mesecev in sicer zato, da je porabila denar, ki ga je prejela v uradu od priporočil pisem. Zivela je v veliki bedi, kajti imela je samo 900 Din plače in si skušala na ta nedovoljen način pomagati. Slavka je bila izročena sodišču radi uničevanja in zadrževanja poštnih pisem.

— Avtomobilska nesreča. Včeraj zjutraj je avtomobil, ki vozi iz kolodvora v Skofji Loki po Selški dolini v Zelenici in nazaj, pri Selcih tako nesrečno zavozil, da je prišel iz ravnotežja in se prevrnil. Avtomobil je bil natlačeno poln. Nekaj oseb je bilo ranjenih od stekla, ker so bile vse šipe razbite. Voz sam je bil samo neznatno poškodovan.

— Iz čajnih mešanec znamke »Buddha« pripravljene čaj je strokovnjaško priznana najboljša sredstvo proti prehladu in presega po svoji kakovosti kakor tudi arovi vse druge čajne znamke. 514/n

— Bolni na železnicu. Črevesni, jetrni ter na mehurnem kamenu ter zlatenični dosežejo z rabo grenčice »Franz-Josef« redno prebavljanje. 3623

Iz Ljubljane.

— Napredni akademiki. Danes zvečer ob 20. se vrši v čitalnici JNAD »Jadrana«, Tomanova ulica 3., sestanek vseh naprednih akademikov. Dnevni red: Razprava o stališču, ki ga vzcvema del ljubljanske akademike omladine napram dogodkom na zagrebški univerzi. — Akcijski odbor naprednih akad. društev.

— Društvo »Soča«, ki je že iz prošle sezone znano, kot eno izmed najbolj agilnih društev v Ljubljani, je pričelo tudi letos prirediti zanimiva predavanja in svojih prostirah pri »Levu«, ki so pokazala še večje zanimanje od lanskih. Interesantnemu predavanju g. abs. iur. Stojana Bajlica je v soboto 29. t. m. sledilo nič manj zanimivo predavanje g. prof. Frana Dolžana o vesoljnem potopu. Dolžan je znan kot eden izmed najbolj priljubljenih predavateljev, ki s svojo jasno in lepo besedo poslušalce vedno drži v kontaktu. Tudi to pot je pokazal, da se številno poslušalstvo ni varalo in je za svoja krasna izvajanja žel vespolno pohvalo in ogromen aplavz. Izrazila se je želja, da pride g. profesor še med »sočane«, kar je tudi obljubil, ker se je sam prepiral, da ima v tem društvu hvaležne poslušalce in da so predavanja vedno izredno dobro obiskana. Po predavanju se je oglašil k besedi g. profesor Bačič, ki se je v kratkih besedah zahvalil predavatelju za lepe besede ter predstavil mladega Istrana Janovskega, ki nam je s tucopolnim srcem

recitiral krasno pesmico o ujedinitelju in zaslužnih bratih. Recitacija je segla vsem do srca in se je videlo, da bi se taki samo recitacijski večeri ali pa slični s predavanji vedno dobro obnesli. Proslavilo je društvo s tem tudi praznik ujedinitelja, katerega, se je v kratkih, jedrnatih besedah spomnil istotako rojak iz Primorja Ivo Beršček. V soboto 6. t. m. predava pa o zelo zanimivi temi nadzornik g. Gombač. Vabijo se s tem vsi člani in prijatelji društva, da se predavanja udeležijo.

— Českoslov. Obec« je v soboto priredila v restavraciji »Zvezda« prijateljski večer povodom jubileja odličnih članov g. Jaromira Hanuša, Avgusta Ludvika in J. Chvátala. Slavnostni govor je imel društveni predsednik g. Jan Ružička, ki je temperamentno očrtal delovanje vseh treh članov in njih zasluge za česko in obče slovansko stvar. Izročil je g. Hanušu in Ludviku — g. Chvátal je bil službeno zadržan in se ni udeležil prireditve — okusno opremljeni diplom, ki jih je podarila »Českoslovanska Obeca« svojim odličnim članom. Čestitkam g. Ružičke se je pridružil kot član »Jugoslovansko-češkoslovanske Lige« glavni urednik Rasto Pustoslavski. Udeležba na tem večeru je bila izredno velika, kar je dokaz velikega ugleda in simpatij, ki jih uživajo imenovani gospodje ne samo med svojimi rojaki, marveč v Ljubljani sploh.

— Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani je revidiralo zadnje čase prodajalne in obratovališča mlekarne, mesarjev, zeljarjev, pekov in drugih. V mnogih slučajih se je dognalo, da so bili lokalni nesnažni in niso odgovarjali higijskim predpisom, ponekod pa se je prodajalo pokvarjeno blago, ali celo pod prepisano težo. Vse producente in prodajalce se je opozorilo, da morajo imeti prostore čiste, jedilne produkte brezhibne, blago pa mora imeti predpisano težo. Mleko se je večkrat kemično preiskovalo in kemična analiza je pokazala, da so nekatere prodajalke mleko ali posnele, ali pa zalile z vodo. Več prodajalcev se je ovdilo in strogo kaznovalo. Pregledala se je tudi vsa posoda, v kateri se mleko prevaža ali shranjuje ter se je imeljem posode strogo naročilo, da morajo biti posode brez nesnage in rje, nečiste posode pa se je odvzelo. Mnogi prekupejlo živila in dražijo s tem cene živim na trgu. Vsakega prekupevalca, katerega se bo zalotilo, se bo ovdilo, blago pa konfisciralo. V interesu občinstva samega je, da pazi pri nakupu živil in jestvin, da so ista neskvajena in čista, prekupevalce in nedostatke pa javi tržnemu nadzorstvu.

— V društvu »Soča« predava v soboto 6. t. m. v salonu pri »Levu« naš rojak g. višji nadzornik Franc Gombač o sledeči temi: »Potopis vožnje s kolesom« (bikicljem) iz Ljubljane čez Koroško, Tirolsko, Gornjo Italijo v Francijo do Pariza. Ter nazaj čez Alzacijo Loreno, Švico, Bodensko jezero, Insbruck Celovec v Ljubljano. (čez 3000 km). Opis doživljajev raznih mest ljudskih običajev ter kmetijskega in kulturnega razvoja v posamičnih državah in deželah. K temu zelo interesantnemu predavanju vabimo vse naše člane in prijatelje »Soče«. Začetek ob pol 21. zvečer. Vstop prost.

— Organizacija strojnih in stavbenih tehnikov poziva vse svoje člane k važnemu sestanku (novi obrtni red), ki se vrši dne 4. t. m. ob 20. v društveni sobi in dne 7. t. m. v restavraciji pri »Roži«. 524/n

— Razstava v modnem salonu Marie Goetzl, Kongresni trg. Že nekaj dni je otvorila razstava v modnem salonu Marie Goetzl na Kongresnem trgu, ki razkazuje najnoveše modne kreacije letošnje zime in ki očara s svojimi pestrimi predmeti številne obiskovalce. Zlasti v večernih urah so prostori tega modnega salona natrpani ženskih obiskovalcev, ki občudujejo najnoveše kreacije zapada in ki na them računajo s svojimi modnimi nabavkami. Bogata je razstava promenadnih in večernih klubov, same aparne kreacije velikih modnih umetnikov Dunaja, Pariza itd. Zanimiva je nadalje bogata razstava novosti, med temi pahljač iz pravih novejih peres, nakitov iz rojevih peres, ki spadajo k vsaki boljši večerni toaleti. Končno so nastavljene različne vrste brokatov, šareni svilnati vzorci, cvetke, čepice. Novosti so klubuki iz prave kožuševine. Razstava se nahaja v zelo okusno opremljenih prostorih in je prirejena s pravim velikomestnim okusom. Pojdite in ogledite si jo!

— Javni radio-koncert. Danes zvečer točno ob četrtn na 9. se vrši v Unionski dvorani javni radio-koncert v korist Jugoslovanske Matice. Aparat je montiral tvrdka Stebl in tuje ter ga predvaja g. Stebl sam. Pred začetkom koncerta pojasnjuje s krat-

kim predavanjem prof. Čadež. Na tem interesantnem večeru bomo imeli priliko slišati koncerte iz Londona, Bruslja, Pariza, Münchena, Rima ter raznih nemških mest, kakor Hamburg, Frankfurt, Leipzig, München, Berlin itd. Konec koncerta je točno ob 10. uri zvečer. Vstopnice se prodajajo cel dan v Matični knjižarni in od pol 8. dalje pri večerni blaginji pred Unionsko dvorano. Sežeži od 8 Din navzgor. 520/n

— Odbor Udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot, podružnica Ljubljana namerava za Božič poleg revnih otrok in sirot, ki so že priglasi, obdarovati po možnosti tudi svoje ravne invalide in vdove. V to svrhu se pozivljajo člani in članice, ki želijo biti deležni tega obdarovanja, da se zgleda v društveni pisarni Sv. Petra vojskarnica med uradnimi urami in sicer v času od 2. do 10. decembra, t. l. 513/n

— Razglas naredb o pobljanju pianševanja dobilo ljubljanski gostilničarji pri Zadrugi Gospodarske ceste št. 16; cena 1 dinar za izvod.

— Recitacijski večer gg. Antona Podbevška in Karla Kocjančiča se bo vršil dne 15. t. m. ob 20. v dvorani Mestnega doma.

— Miklavžev večer priredi Sentjakobsko gospodarsko napredno društvo v petek 5. decembra v Kazinski dvorani. Od 6. do 8. ure je istotam Miklavžev sejem, kjer bo vsak lahko kupil izredno originalna darila za one, ki jih misli obdariti po Miklavžu. Sijalen nastop Miklavža, ki ga poudarja Sentjakobski gledališki oder, je točno ob pol 9. Poset Miklavža po hišah po mestu letos izostane. Po obdaritvi vseh, ki jim je Miklavž naklonjen, je ples. Vstopnina je 10 Din. 518/n

— Pri Miklavževem večeru »Splošnega ženskega društva« dne 6. decembra v Kazini sodeluje iz posebne priljubljenosti gđ. Režika Thalerjeva, dalje obče priljubljeni »Slovenski kvartet« (gg. Banovec, Pečenko, Završan, Zupan) ter orkester Žel. društva »Sloga«, ki bo izvajal sledeči program: Jos. Kubat: Willsonova koračnica. H. Vacek: V miru, overtura. E. H. Grosse: Silhuete, valček. E. Stolz: Verdiana, potpur. IV. pl. Zajc: Večer na Savi. E. Stolz: Naše Tatve, potpur. Oschert: Pildor, koračnica. 514/n

— Velike tatvine pri tvrdki F. Urbanc. Pod tem naslovom smo priobčili pretekli teden vest o tatvini manufakturnega blaga pri tvrdki F. Urbanc v Ljubljani. Poročali smo tudi, da je bil v zvezi s tatvino aretiran tudi trgovec Fran Roth iz Novega Vodmata pod sumnjom, da je kupoval ukradeni blago. G. Roth je bil v prvem hipu res aretiran, vendar se pri hišni preiskavi ni našlo niti krpkice ukradenega blaga, nasprotno je g. Roth pri sodišču s fakturami dokazal pošten izvor vse svoje zaloge in je bil tudi takoj izpuščen iz zaporja.

— Najmodnejše kroje po meri in modelih razpoloža in izdeluje od ministrstva za trgovino in obrt concessionarna krojna šola, Ljubljana, Židovska ulica. — Za učenje izvzen tečaja vedno posebni pouk! — Daie poljenila krojačem in šiviljam ustmeno in pismono o strokovnih vprašanjih krojaštva. 504/n

— Obrtna zadruga tesnih strok v St. Vidu pri Ljubljani razglasa, da bodo vajeniške oziroma pomočniške preiskušnje za zadrugne pripadnike prve dni meseca prosinca 1925. Reflektanti naj vložijo pri zadrugnem načelnstvu nekolikovane prošnje, katerim je priložiti dokaz o redovito prestani učni dobi, krstni list in eventualno školsko izpričevalo, najkasneje do 21. t. m. Dan preiskušnje se vsakemu posumniku naznanj pismono. Berlić Rok, zadrugni načelnik. 503/n

— Cene so padle!! v modni trgovini I. Kette, Ljubljana, Aleksandrova cesta. — Ogledite in prepričajte se o ceni v izložbi in na razstavi v trgovini! — Izvanredna ponudba za Božič! — Ne zamudite prilike! Ščitite vaš žep!!! 491/n

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
JOSIP ZUPANČIČ.

IZJAVA.

Neka Mara Krže iz Črnomlja se sklicuje, da je pri meni uslužbena in dela pri raznih šiviljah itd. dolgove.

Izjavljam, da imenovana niti ni in tudi ni nikdar bila pri meni uslužbena. Prizadeti naj se torej ne obračajo na mene, a vsak nov slučaj naj se prijavi policiji.

F. Šibenik, Ljubljana. 7378

Kruta usoda mi je zopet ugrabila ljubega zadnjega sina oziroma brata

Maksim-a Sterniša

podnarednika artil. polka

kateri je podlegel dne 30. nov 1924 zavratni bolezni v 22. letu, daleč od nas v Južni Srbiji.

Pogreb se je vršil v Skopju. Maše zadušnice se bodo brale pri oo. frančiškanle in pri Sv. Krištofu.

Priporočamo ga v molitve in blag spomin.

Ljubljana, 3. decembra 1924.

Globoko žalujoča mati Frančiška Sterniša z otroci.

Gospodarstvo.

J. Zadravec:

V vprašanju reorganizacije našega obrtno-pospeševalnega zavoda.

Naš odlični gospodarski pisatelj g. dr. F. Windischer je napisal pod naslovom »V resnih časih za smoteno ureditev obrtnega pospeševanja v Sloveniji« članek, ki je z ozirom na nujnost in izredno važnost vprašanja obrtnega pospeševanja v Sloveniji vreden, da se ga z resnostjo poprima naša obrtna javnost, da se zanj zanima sleherni slovenski obrtnik, kateremu je strokovni in duševni razvoj našega stanu le količkaj pri srcu, članek, ki je vreden, da postane glasen memento našim državnim krmilarjem.

Po svoji celotni vsebini je članek prežet plemenitimi misli za kulturni in gospodarski razvoj našega obrtništva, ki kot tako po nešteti dokazih tvori edino le predpogoj k uspešnemu razvoju naše industrije. S pomočjo obrtništva dvignemo interes industrije, to je onega činitelja, ki predstavlja zelo važen del našega narodnega gospodarstva.

Gospod pisatelj podaja že uvodoma konkretizacijo svojih dobrih načel s tem, da postavlja vprašanje, kako je — predno bo že prepozno — pospešiti tehnično izpopolnitev in duševno povzdigo slovenskega obrtništva, ki je prišlo po nesrečnih posledicah dolgotrajne vojne, ob površnosti našega obrtnega zakona, ob z obstoječimi razmerami ustvarjenim individualnim nezanimanjem našega naraščajočega, nadalje z bog premnogokrat pretiranega stremeljenja po nagli osamosvojitvi, končno pa tudi zaradi naravnost kaznive brezbrzičnosti naših vlad, — skoraj popolnoma do zastoja.

Naš obrtno pospeševalni zavod je postal prema veličini svoje namene pravo mrtvilo!

Naj si najdemo za njegov obstanek in razvoj še toliko dobre volje in razumevanja, osobito s strani našega odličnega delegata g. dr. Marja, naj si temu dodelimo še toliko delavoljnih sovetov in pomočnikov, — nič ne pomagata, ako moramo za ohranitev te važne institucije iskati denarnih virov večkrat tam, kjer ne bi smeli, ako bi našli na strani naše vlade le količkaj dobrega razumevanja za pospeševanje našega obrtništva. Brez denarnih sredstev, brez zadostnih denarnih sredstev stvari ne spravimo naprej, ali vsaj ne spravimo tako daleč, da bi mogli od nje pričakovati trajne gospodarske koristi.

Nikakor ne preziram dosežanega delovanja omenjenega zavoda, nasprotno, čudim se, da se je s par revnimi groši, ki jih ima ljubljanski zavod na razpolago, moglo sploh prirediti nekoliko koristnih tečajev. Toda kaj naj to pomeni za tisoče in tisoče napredka želežnih in potrebnih slovenskih obrtnikov, in če smo iskreni, kako naj to koristijo podeželskemu obrtništvu, ki ne pride sedaj niti v stike s to ustanovo, ker je niti naši mestni tovariši niso deležni v zadostni meri.

Vsako čakanje na zboljšanje razmer je brezplodno in združeno z nepopravljivo škodo. Čakamo že 6 let na izenačenje davčnih zakonov, na olajšanje tarifov, na nov obrtni zakon, na noveliziranje krivičnih socialnih zakonov itd. Čakamo, čakamo, toda rešili ni angel, to je naš delujoči parlament, se nam od nobene strani ne prikaže. Po mojem mnenju bo treba res poseči.

* Glej »Slovenski Narod« z dne 21. novembra t. l.

po samopomoči, in bodi vrag, da nas tudi v tem slučaju vlada ne bo razumela.

Sedanja politična situacija je taka, da nam je upati, da vzbudimo razumevanje za naše težnje. Čakati na organizacijo zavoda za obrtno pospeševanje v Beogradu nam more resno škoditi, kajti ne smemo zamuditi niti minute. Inicijativa in podpora beogradskega zavoda za pospeševanje obrti, ki ima po svojih statutih baje v mislih tudi ustanovitev filijal po posameh pokrajinah, je še daleč, zelo daleč, in predno dobimo od tamkaj pomoč, se bojim, da bo že prepozno. Mi bomo zaostali in lep napredek iz prejšnjih časov bo splaval v žrelo preteklosti.

Bodočnost si bo pa zgradila naša konkurenca iz inozemstva, ki spričo razumevanja svojih velikih načel — dela, napreduje in se veseli našega mrtvila.

Rekel sem, da bo treba poseči po samopomoči. In to samopomoči — zdi se mi — predstavlja edino le naša vrla in delavna trgovska in obrtna zbornica, ki ima vse predpogoje, da si ustanovi odsek za pospeševanje obrti in industrije, da z ugodnim delom svojih budočih in vodečih činiteljev vzbudi na merodajnih mestih zanimanje za interes našega napredka in da vzbudi razumevanje, da se mora tudi slovensko obrtniku po njegovi kulturni stopnji povrniti vsaj majhen del njegove davčne sile, ki jo doprinese žuljavih rok državi.

Članek uvodoma imenovanega gospoda pisatelja iskreno pozdravljam, tovariše pa prosim, da se oglašé k predmetu!

— g Narodna založba v Ljubljani, r. z. o. o. z. likvidaciji, ima svoj redni občni zbor v sredo, dne 4. t. m. ob pol 18. popoldne v prostorih »Zveze slovenskih zadruge«. Na dnevnem redu je poročilo likvidatorjev in nadzorstva, čitanje računskega zaključka, sklepanje o uporabi likvidacijskega preostanka in izbrisu tvrdke, ter določitev hranilca knjig in spisov:

— g Novosadska blagovna borza dne 2. decembra. Na produktih borzi notirajo: pšenica, haška, 79 kg težka, 2. v. 2. v. 400 Din; haška, 76 kg težka, 4. v. 400 Din; haška 75/76 kg, 2. v. 400 Din; koruza, haška, 19 v. 180—186 Din; haška 10 v. 180 Din; sremaka, 3. v. 185 Din; sremaka, za december, 5. v. 190 Din; moka »0«, 595 Din, »0.5«, 600 Din; »0.4« do 410 Din; otrobi, haški, v. jutenih vrečah, 4. v. 170 Din. — Tendence čvrsta za pšenico in moko, za koruzo stalna.

— g Hmelj. XXXIV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo, — Zatec, CSR, 30. novembra 1924. V zadnjem tednu meseca novembra se je pomnožilo povpraševanje po hmelju na tujakštem trgu in tudi na kmetih ter se je prodalo 600—700 stotov po dvigajočih se cenah od 2600—2700 kK za 50 kg. Kupovali so tuzemski kupci v kritje došlih naročil. Za inozemstvo se je kupilo le nekaj malega. Za novejno leno blago se je plačevalo tudi do 2750 kK. Cene so v primeru s predminulim tednom pridobile dobro za 100 kK, ker se po 2600 ničesar kupiti ne more. Končno razpoloženo je zelo čvrsto, cene pa pomaleh se dvigajoče. — Savez hmeljarskih društev.

— Nacionalni paviljon na dunajskem vzorčnem sejmu. Uprava dunajskega velesejma je sklenila, da se dovoljuje poseben nacionalni paviljon, v katerih se izloži zbirka produkti iz ene države. V to svrhu je zagotovila v bližini rotunde v Praterju poseben prostor. Za posamezne paviljone je določenih 300 metrov v kvadratu.

— g Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 22. decembra t. l. ponudbe glede dobave železja za tračnice, glede dobave svetilk za plin, glede dobave 200 komadov lopat in glede dobave lesa iz bronca. — Vršile se bodo naslednje otertalne licitacije: Dne 22. dec. t. l. pri ravnateljstvu drž. žel. v Ljubljani glede dobave 65.000 kg plinovnega olja; pri ravnateljstvu

državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih desek; pri ravnateljstvu državnih žel. v Sarajevu glede dobave železa za zavore, pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave spage. — Dne 23. dec. t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave bandaj za lokomotive. — Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— g Dobava moka. Dne 6. decembra t. l. se bo sklenila pri intendanturi Savske divizije oblasti v Zagrebu direktna pogodba za dobavo 260.000 kg pšenične krušne moka; dne 11. decembra t. l. pa se bo vršila istotam ponovna otertalna licitacija glede dobave 660.000 kg pšenične krušne moka. — Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

To in ono.

Kako se oblači Anglež.

Garderoba količkaj stitiranega Angleža, ki se udeležuje tuintam tudi družabnega življenja, je bogata. Poleg večjega števila navadnih promenaških oblek, obsega sportsko obleko, žaket s enim ali dvema hlačama, smoking in salonsko obleko. Ostali svet kopira sicer vse to, toda vprašanje je, če se zna tudi tako okusno oblačiti in paziti pri tem na letno dobo, na okolico in družbo, kakor Anglež. Promenašna obleka bi lahko imenovali tudi vsakdanjo obleko, ki jo nosi Anglež, kadar gre na sprehod ali v službo. To je navadna delovna obleka in zato barva ne igra nobene vloje. Za sprehod ali službo se lahko obleče Anglež po svoji volji in okusu. Glavno je, da mu dobro pristaja in da ga ne ovira pri hoji ali pri delu. Težko je namreč pripraviti Angleža do tega, da bi postal suženj mode. Stvar okusa in letne dobe je, da li vzame k tej obleki kravato ali one barve, trdi ali mehki klobuk, ali koli na ne čenice, visoke ali nizke čevlje. Tu lahko Anglež po svoji volji uveljavlja svojo individualnost in svoj dobri ali slabi okus.

Žaket ima v sebi nekaj oficijelnega ali vsaj napol oficijelnega. Zato ga obleče uradnik, ki ima opraviti s socialno višje stoječimi osebami, šef, ki se pogaja v važnih trenvkih poslih ali človek, ki namravi oficijelni obisk, oziroma vrši oficijelne in slavnostne funkcije. Ali Anglež nima rad žaketa, in zato so le redki slučajii, ko ga mora obleči. Žaket ni tako prikladen kakor promenašna obleka z ženi, kamor lahko vtrkne pino s tobakom, novine in druge papirje, če treba pa tudi sandwich. Zato ga nihče ne nosi, če mu uradna funkcija ali izjemne okoliščine tega direktno ne nalagajo. Kdor bi se pojavil v angleški družbi v žaketu samo zato, da napravi vtis, bi vzbudil pri drugih kvečjemu pomilovanje. Telovnik k žaketu mora biti iz istega blaga kakor žaket in izravan holi ali manj, kakor na zahteva moda in okus dotičnega. Distinktivne pisane telovnice nosijo samo latalsi in vratarji. Hlače k žaketu so pri Angležu vedno progaste. Vzorec blaga je za vsako sezono nbroi, ali gentleman si izbire v dno solidno, trepčno in ne preveč kričeče blago.

K žaketu snada samovozneča poljubna, nikoli pa ne kričeče barve. Pri oficijelnih poslih ali slavnostnih prilikah je treba nositi cilindar, v vseh drugih slučajih na navaden trd klobuk. Čevlje nosi Anglež visoke ali nizke, kakor je nač sezona. Vendar pa morajo biti vedno črni.

Glede sortnih oblek ne pozna Anglež posebnih obligatnih predpisov. Zanimivo pa je, da gentleman nikoli ne nosi sportne obleke drugače, kakor na daljših izletih, na potovanju ali pri sportnih prireditvah. — Sportna obleka služi Angležu izključno samo za sport. K sportni obleki spada pri Angležu navadno čepica ali mehki klobuk, čisto iz težjega blaga nego obleka. Imeti posebno sportno obleko ne pomeni zanj luksusa, ker Anglež v sportu in negovanju telesa ne vidi luksusa. Ni čudno, da so mnogi tujci presenečeni, kako se Anglež pripravlja k večerji. Njegov poklic ga navadno sili, da ves dan ne pride domov. Ko se pa vrne zvečer domov, sleče obleko, ki jo je nosil čez dan, na kar se umije ali eventualno tudi koplje, obleče belo srajco in smoking, ob slavnostnih ali ceremonijalnih prilikah pa salonsko obleko. Če pričakuje k večerji goste, je smoking obligaten. V mnogih rodbinah je pa to že v navadi, tudi če ni povabljenih gostov.

Smoking je nekaka večerna promenašna obleka. Anglež ga pa nosi tudi, če gre v klub, na koncert, v gledališče ali sploh k večerni zabavi. Mnogi tujci se čutijo v smokingu zelo praznično razpoloženi, dočim pri Angležu tega nikoli ne opazite. Anglež se počuti v smokingu kakor doma. K smokingu snada vedno črna kravata. Vsi trije deli obleke so iz težjega blaga, hlače morajo imeti na stranah živih porte. Salonska ob-

leka (evening dress) sestoji iz fraka, belega telovnika in hlači, ki imajo navadno dve porti. K beli srajci spada po zadnjih predpisih mode ostelji ovratnik s ostrimi konci. K uri se nosi kratka veržica. Po modi, ki jo je uvedel zadnje tedne neki kraljevski princ, mora biti veržica tenka, zlata in brez presvika. K salonski obleki spadajo nizki čevlji a pentljo.

Ledeni mraz

vam ne pride do živga, če ste oblečeni v s'jajno zimsko sukno, ki lo dobita za neverjetno nizko ceno pri trvditi

Dr. g. Schwab v Ljubljani.

Senzacionalen proces v Newyorku.

Pred nekim sodiščem v Newyorku se vrši senzacionalna razprava, v čije ospredju stoji Harry Morgan, bogat veleposesnik in veletržec, ki se ima zagovarjati radi dvoježenstva. Ne gre pa tu za pustolovščino sleparja ali prešernega lahkotivca. Ne, Harry Morgan je sodnikom priznal, da so bili verski motivi, usmiljenje in sočutje povod, da je bil istočasno ljubeznjiv soprog dveh žen. Ker med obema ni hotel povzročiti ljubosumnosti, je sklenil, da ostane njegov dvojni zakon tajnost njegovega arca. Zgodovina zakona zagonetnega bigamista tvori menda do sedaj najinteresantnejši in najromantičnejši slučaj, ki se je sploh kdaj ohajnaval pred ameriškim sodišči. Gre za sledeč dogodek:

Harry Morgan je imel brata-dvojčka, ki mu je bil podoben na las. Ta podobnost je bila v otroških letih tako velika, da je celo mati oba otroka zamenjala. Oba brata sta se pristočno ljubila ter sta bila tudi dalje časa trgovska sotrudnika.

Kasneje se je Edmund poročil z neko bogato devojko iz Chicaga, dočim je Harry ostal samec. Leta 1922 je odšel Edmund na potovanje v Francijo, kjer se je pri avtomobilskem izletu smrtno ponesrečil. Umrl je v pariški bolnici. Pariški sorodniki rodbine so obvestili Harryja o bratovi smrti, niso pa sporočili vdovi vest o tragični smrti njenega moža.

L'hogi Harry, žigar neprijetna naloga je bila mlado vdovo, ki je nad vse ljubila svojega moža, obvestiti o strahoviti nesreči. Je po lastni izpovedi prebil več noči brez spanja; končno pa se je odločil, da mlado

vdovo sploh ne obvesti o ničemer. Sklenil je, da se odpelje v Chicago, kjer se bo z ozirom na svojo naravnost frapantno ališnost s pokojnikom, izdal za Edmunda Morgana. Odločil se je k temu tem lažje, ker mu je bila mlada vdova že od nekdaj simpatična. Prevara je izvršeno uspešla.

Nad leto dni sta živela oba v srečnem zakonu in nič ni kalilo njunine zakonske sreče, dokler se ni Harry nekega dne strastno zaljubil v neko mlado Newyorčanko. Ker ga na vdovo razen ljubezni, ni vezalo ničesar »postavnega«, se je Harry naravno čutil prostega in skrivaj je poročil Newyorskanko ter si razdelil vlogo na ta način, da je bil svoji legitimno poročeni soprogi ljuboznjiv mož, dočim je bil vdovi iz Chicaga namestnik pokojnega brata. Dva dneva v tednu je običajno bival v Chicagu, ostale dni pa v Newyorku, dokler ni njegova legitimna žena prevaro odkrila ter ugotovila, da ima v Chicagu nasprotnico. Takoj je vložila tožba za ločitev zakona radi bigamije.

Ze prvi dan razprave je bil dan presenečenja. Vdova je namreč izjavila, da je obočeneč slepar, ki ni Harry Morgan, za katerega se izdaja, temveč je Edmund Morgan. Dozdevni Morgan ni nikoli bil v Franciji, iz česar sledi, da se tudi ni tam smrtno ponesrečil. — Proces se nadaljuje.

Kako postopalo zamorci v Južni Afriki. Angleški listi poročajo, da je nastalo v južnoafriški Uniji med črnci nenavadno razburjeno gibanje radi nastopnega slučaja. Neki kmetovalec holandskega pokolenja je zajeil v domači vasi neko mlado zamorsko dekle, katero je bilo od njega pobegnulo, ker je zrdo ravnal z njo. Ko je deklico pripeljal nazaj, jo je tako mučil, da je čez nekaj tednov umrla. Pretepal jo je z bičem, ji ovil vrv okoli vratu in jo postavil k zidu v hlevu, tako da je napoj visela. Dekle so našli mrtvo. Noge so ji podgane že nekoliko objedle. To zločinsko postopanje je prišlo pred sodnijo, ali poroto, v kateri so sedeli samo beli možje, je obsodila zverinec kmetovalca samo radi navadne telesne poškodbe na šest tednov zapora. Zamorci besne radi tega, pa tudi beloženstvo je skramo ogorčeno nad tako obsodbo.

Brzovlak Pariz-Moskva. Iz Moskve naznanjajo, da je prometni komisariat sklenil postaviti direktno voz med Moskvo in Varšavo, ki bo v zvezi z vozom Varšava-Pariz. Zveza bo poslovala trikrat na teden.

Nevarna roparska tolpa prijeta. V zvezi z roparskim napadom, izvršenim na selake v bližini Našišu je bil v Valpoveni prijet Dalmatince Josip Kulina. Povodom njegove aretacije so prišli na sled nevarni roparski tolpi, ki je zadnje čase ropala po Slavoniji. Orožniki, ki so prišli od sodišča nagrade, da se jim omogoči uspešen lov za zločinci, so v Djuđenovcu prijeli drugega člana te bande. Tolpa je izvršno organizirana, oborožena z vojaškimi puškami in najde povsod zavetišče. Prijeti roparji so priznali, da je njihova družba izvršila 18 roparskih napadov, sleparji in tatvini. Obstoja sum, da so roparji identični z napadalci, ki so izvršili roparski umor v Čepinu pri Osijeku.

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“.

POGLAVJE VII.

Sovražniki vespovsod.

Končno je Ajaks vendarle opazil, da Jacka ni. Vrnil se je, da ga poišče. Ni šel dolgo, ko sredi pota zagleda čudno postavu, ki se je premikala proti njemu. Spoznal je v njej sicer svojega mladega prijatelja — toda, kako je to mogoče?

V rokah je držal dolgo kopje, preko hrbta mu je visel podolgasto ovalast ščit. Take so nosili divjaki, ki so ju zasledovali. Preko ramen in okoli kolen je bil opremljen z oklepi iz svinca in železa. Okoli pasu je nosil širok usnat jermen in za njim dolgo, ostro bodalo.

Ko je deček zagledal opico, je skočil hitro proti njej, da se pohvali s svojim činom. Ponosno je razkazoval Ajaksu vsak posamezni del svoje nove bojne opreme in pri tem razkladal podrobnosti svojega junaškega čina. Ajaks je začuden gledal in poslušal.

»Ubil sem ga z golimi rokami in z zobmi!« je pravil. »Hotel sem, da bom njih prijatelj, toda oni so hoteli biti moji sovražniki. In sedaj, ko imam orožje, pokazem tudi drznemu Numi, kaj pomeni biti moj sovražnik. Samo belokožci in velike opice so naši prijatelji, kaj ne Ajaks. Samo te

bova iskala, drugih se hočeva izogibati, ali pa jih ubijeva. To sem se že naučil v džungli.«

V velikem polkrogu sta obšla naselbino, nato pa nadaljevala pot proti obali. Deček je bil na svoje orožje in opremo sila ponosen. Neumorno se je vadil v metanju kopja, in tako je dosegel nenavadno izurjenost in ročnost. Tudi Ajaks ga je vedno učil novih stvari, da tako zanj v džungli ni bilo več nepoznanih ali skritih stvari. Cela džungla je postala odprta knjiga, iz katere je dečko znal jasno in hitro čitati. Stvari, ki so bili civiliziranemu človeku nepojmljive in popolnoma nerazumljive in celo domačinom le delno, so bile za nadarjenega dečka priprosta in jasna stvar.

Hitro se je privadil, da je najrazličnejše zveri in živali razločeval že po duhu, ki so ga izhlapevale od sebe. Znal je določiti, v katero stran ali smer se zver potika, ali se bliža ali oddaljuje. Na prvi pogled je mogel določiti število v daljavi prežečih zveri, točno je uganil oddaljenost od njih.

Veliko takih stvari ga je naučil Ajaks, mnogo več pa se jih je naučil sam, zakaj od svojega očeta je podedoval izredno ostre misli, smisel in razumevanje za skrivnostno naravo. Komaj je prišel in že se je zaljubil v to življenje. Neprestani boji z brezštevilnimi divjimi zvermi, ki so prežale in čakale nanj ob najrazličnejših potih in krajih, so zahtevali od njega izredne bistrosti, previdnosti in odločnosti. Vse te okolnosti so v Jacku izklesale značaj nenavadnih lastnosti. Postal je najrazličnejši človek prirode. Pa dasi je strastno ljubil

to divje svobodno življenje, se je vendarle zavedel težke moralne odgovornosti za svoj beg v divje kraje daljne Afrike, s katerim je svojim dragim povzročil toliko žalosti in gorja. Njegova čista in globoko udana ljubezen do očeta in matere je kalila zadovoljnost njegovega življenja, za to ni mogel občutiti prave sreče, zato je tudi življenje v džungli zanj pomenilo dolgo verigo težkih, žalostnih dni. Iz teh notranjih razlogov je z vso strastjo težil za tem, da pride na obal, odkoder bi mogel brzojavno stopiti v stik s svojimi roditelji in jih prositi za primerno svoto denarja, s katero bi mogel nastopiti pot nazaj v London.

Prepričan je bil, da bi se mu v Londonu posrečilo preprosti svoje starše, da bi mu dovolili nekoliko mesečno bivanje na očetovih afriških posestvih, o katerih je zvedel le mimosrede. Čisto slučajno, ko je ob priliki prišuškoval nekemu razgovoru. To življenje bi bilo veliko veselejše in srečnejše.

Tako je bil zadovoljen sam s seboj in hitel z Ajaksom proti obali. Navzlic se je do popolnosti vsjaka razkošja divje svobode in njegova vest je ostala mirna in čista, zakaj zavedal se je, da je storil in da dela vse, da bi se vrnil k svojim roditeljem. Z nemirno nestrpnostjo je hrepenel po obali. Upal je, da se tam sestane z belokožci, z ljudmi iz njegovega roda. Hrepenel je po njih družbi, ker stalna družba stare, tapatam zoprne in odurne opice ga je že stisljala,

Nastop z divjimi, črnimi domačini mu je že vedno rojil po mislih in v srcu. Saj se jim je približal z vso udanostjo svojega srca in z vso dobrohotnostjo svoje duše, proseč jih prijateljstva in prijaznih besedi. Bil je prepričan, da bo prijateljsko sprejet. Toda zgodilo se je nasprotno. Njih odkrito sovražno razpoloženje in kruto ravnanje je v njegovi mladi duši zapustilo težke, boleče rane. Nič več ni videl v črnih ljudeh svoje brate; gledal je nanje z istimi mislimi in čustvi, kakor na vse divje zveri, katerih je mrgolelo po džungli in katere je moral brezusmiljeno moriti in uničevati, ako si je hotel ohraniti življenje. Kakšna razlika pa je bila med njimi in krivlačnimi zvermi v džungli? Samo ta, da so bili oni oboroženi in da so hodili po dveh nogah, zveri pa po štirih.

Tako so minevali dnevi, deloma na potovanju, deloma na lovu in v plezanju. Dečkove mislice so se razvijale v železno moč. Njegova okretnost in prebrisanost je bila dan za dnem popolnejša in je vzbujala začudenje celo pri Ajaksu, ki je bil drugače čudovito brezbrizen. To je dvigalo dečkovo samozavest in ponos. Videl je, da so sile njegovih rok strašne in nepremagljive. Postajal je zopet lahko miseln in nepreviden. Ponosno je hodil po džungli, z glavo po konci. Norčeval se je iz vsake nevarnosti, ki mu je grozila. Medtem, ko je Ajaks, kadar je začutil dnh Nume, hitro skočil na drevo, se je Jack kralju zveri in puščave rogal naravnost v obraz in ponosno ter prezirljivo bodil okoli njega, kakor da bi za hotel preiskusiti

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“!

Za Miklavža in Božič
dobite vse knjige
mladinske pravljice in le-
gende, za malčke veliko
izbirno slikanico z domačimi
in divjimi živalmi ter raz-
ne romane in povesti za
odrasle v veliki izbiri v
NARODNI KNJIGARNI
PRESERNOVA ULICA

Zahvala!

Podpisani **LEOPOLD ERJAVEC**, gostilničar v
Vižmarjih pri St. Vidu sem kupil peč najnovejšo kon-
strukcije, peč za kurjenje žaganja. Tem potom izrekam,
največje zadovoljstvo in pohvalo g. Alojziju Vrabcu,
klep. mojstru, Ljubljana, Dunajska cesta 52. 7380

Zahvala.

Ob prebriski izgubi naše nepozabne, iskreno-
ljubljene hčerke-sestrice

Julke

so nam neštete vrste blagih st. lajšale našo bol.
Najiskrenejša hvala njim, duhovščini, Marijini
družbi in pevskemu zboru, kakor tudi vsem spremlje-
valcem na njeni zadnji poti.

Videm pri Krškem, dne 1. decembra 1924.

Globoko žalujoča ostala rodbina Planinc.

Obleka obledela iz-
gleda kakor nova
ako je kemično čiščena in pol-
barvana v 88 T/-
i. kemični čistilnici in barvarji
tovarna
JOS. REICH Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova 3.

Vsem 59 T
ki hočejo piti dobro kavo,
priporočamo našo izvrstno
pravo domačo
kolišsko okerljo.

Strešno lepenko lesni cement

dobavlja najceneje v vsaki množini
Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ul. 22. Telefon 133

„ELEKTRIT“ plošče za
brutiranje žag in alata,
mazalnice, pile. Asbest,
KI ngerit, transmisije, jer-
menje za pogon strojev.
Vse tehnič. potrebščine.

Za odgovore uprava
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5.—

Službe

Deklica
marljiva se sprejme za
predtisk in entanje.
Stalno mesto. Matek
& Mikeš, Ljubljana, po-
leg hotela Strukelj. 7384

Delniška družba išče za
ljubljsko podružnico
popolnoma verzirano
stenotipistino.

— Znanje srbohrvaščine,
slovenščine, kakor tudi
nemščine v govoru in pi-
savi neobhodno potreb-
no. Dobro plačilo. — Pis-
smene ponudbe pod »Ve-
letrgovina 1/7383« na upr.
»Slov. Narod«. 7382

Ku' m

Kupim vsako
množino desk
vseh dimenzij, tramovc,
bukove testone in plohe,
kakor tudi drugi les. —
Ponudbe pod »Les« na
Anončni in reklamni za-
vod »APOLO«, Ljublja-
na, Stari trg 19/II. 7362

Prodaj

Proda se
prostovoljno tri zemlji-
ške parcele, travnike, dva
travnika. Rakova Jela
na Barju. Prvi je v viski
gumajni in leži ob cesti,
ki pelje v Trnovo, drugi
je na koncu viške gumaj-
ne ter deveti proti Trno-
vemu, tretji na Brezovici
pod Plešivci (blizu
Kušlanovega gradu). —
Natančnejše se poizve pri
Josipu Mraku, Vič št. 21.

Tiskara,

sastojča se iz 2 brzoti-
skarskih stroja tvornice
»Modling« (1 stroja 50/80
rabljenog ali u vrlo do-
brom stanju, 1 stroja 42/52
posve nov) 1 Amerikani-
ke, 1 velikog stroja za
rezanje, 1 stroja za he-
riranje te 3 elektromoto-
ra, snabđjevna sa svim
potrebim slovima, ti-
skarskim materijalom te
nužnim potrepštinama —
prodaje se jeftino uz vr-
lo povoljne uvjete. —
»Slaven« d. d. Ilica 52,
Zagreb. 122/T

Dopisovanje

Znanja želi
z boljšim gospodom od
35 do 45 let — ločena go-
spa — Dopisi pod »Sre-
ni dom/7304« na upravo
»Slov. Narod«. 52/T

Razno

Vsakovrstna naročila za
strojno pletenje
se sprejemajo. Točna po-
strežba, solidno delo. —
Zeljarska ulica 11/I. 7381

»Wertheim«-
blagajne
priporoča — Ljubljanska
komerc. družba, Ljublja-
na, Bleiweisova cesta 18
3476

Ko'esarji pozor!
Poslajte stara dvokolesa
v popolno prenovu, emaj-
liranje z ognjem in po-
nikljanje. — Na željo se
dvokolesa tudi shranijo
čez zimo. »TRIBUNA«
F. B. L., tovarna dvoko-
les in otroških vozičkov,
Ljubljana, Karlovska ce-
sta št. 4. 114/T

Perje,
kokošje, račje in gosje,
puh, oddaja vsako mno-
žino po zmerni ceni —
tvdka E. Vajda, Čako-
vec 52/T

Pohištvo!
Kdor si želi nabaviti kras-
no in trpežno pohištvo po
zelo ugodnih cenah —
prodaja isto Matija An-
dlovic, Vidovdanska cesta
št. 6 (nasproti hiralnici). 50/T

Okraske in svečke
za božično drevo, jaslice
narejene in v polah, bo-
žične in noveletne raz-
glednice, pisarni, ubran
(krepni) in svileni panje,
nudi na debelo in drob-
no najceneje — L. PE-
VALEK, Ljubljana, Zi-
dovska ulica. 132/T

Ob 25 letnici!
Pri »Solneus« za vodo, K.
Widmayer — priporočam
kot najprimernejša daria
za Miklavža in Božič:
vse vrste perila, volneno
pleteno blago, manufak-
turo, venčke za neveste,
opravo za novorojenčke,
abtahe (peče, edina zalo-
ga), kravate, nogavice
itd. Pri večjem odjemu
primeren popust. 7225

Darujmo za sokolski Tabor!

Kje bi kupil za Miklavža?

Vsekakor v trgovini **DOLENC**, Sv. Petra c. 8
v Ljubljani

Kjer je na razpolago raznih igrač, moških srajc, kravat,
volne in parfumov; vse po zmernih cenah.
6910 **Pojdem torej tja!**

Sanatorium Dr. R. Szegő

za odrasle i djecu. — Abbazia (Italija).
Dietno liječenje za debeljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod
za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promiene (Sof-
wechsel) za ženske i živčane bolesti. Djeca od 7 godina
primaju se i bez pratnje. 69 T

Radlo termalno kopališče Laško

je otvorilo zimsko sezono. Uradno konsta-
tirana visoka radioaktivnost naravno toplega
vrelca 38 1/2 °C. Zdravi reumo, ishias, ženske
bolezni in nervozo. Popolna oskrba po zmer-
nih cenah v kopališčnem domu. Za sobe
in kopeli 50% znižane cene. Zdravilišče je
oddaljeno 5 minut od kolodvora Laško. 138-T

Na drobno!

Priložnost nakupa!

Na debelo!

Vsled pomanjkanja prostorov raz-
prodaj pisarni papir v mapah in
kasetah kakor tudi druga razna
Miklavževa in božična darila po
izdatno znižani ceni. Oglejte si iz-
ložbe in cene. S spoštovanjem

Vinko Weixl, Maribor
veletrgovina.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Telefon 379 mestni tesarski mojster Telefon 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za pa-
lače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. 28 Tovarna furnirja.

Že za 48 dinarjev

en meter dobrega LODNA
en meter dobrega SEVJOTA
en meter dobrega SUKNA

98-T dvojne širine dobite pri

LENASI & GERKMAN, Ljubljana.

Henrik Coffou

slikarski mojster v Mariboru, Stolni trg št. 2.
prevzema vsa v njegovo stroko spadajoča dela in jih
točno in dovršeno izvršuje. Krasne kolekcije vzor-
cev za stenske in stropne dekoracije. Najzmožnejša
delavnica za moderne dekoracijske slikarije.
7379 Slomškov trg 2 **MARIBOR** Slomškov trg 2

Tovarna vijakov

Splošne stavbene družbe
Maribor, Aleksandrova cesta 12.

Vijaki za les vsake vrste in vsake
velikosti, zakovica za pločevino iz žele-
za, bakra, medenine in aluminija.

SALAMA

prve vrste nova roba posve zrela
dobiva se svuda

Prva hrvatska tvornica sa-
lama, sušena mesa i masti 7299

M. Gavrilović a sinovi d.d.

Generalno zastupstvo za Sloveniju:

R. Bunc in drug

Ljubljana, Celje, Maribor

Za Miklavža so BIZJAKOVI KEKSI

7324 **naiprikladnejše in najcenejše**
darilo!

Gospodsvetska cesta 7 Marijin trg 2

V globoki žalosti sporočamo, da je naša srčnodobra nepozabna soproga
ozir. sestra, svakinja, teta, sinaita, gospa

Terezina Gornik roj. Kubelka

dne 1. decembra 1924 v sanatoriju v Klagenfurtu boguvidno preminila.
Zemeljski ostanki drage pokojnice se prepeljejo v Ljubljano, kjer se bo
vršil pogreb v petek, dne 5. t. m. ob treh popoldne z glavnega kolodvora na
pokopališče na Sv. Križu, kjer jo položimo v rodbinsko grobnico k večnemu po-
čitku.

Njena srčna dobrota in neizmerna ljubezen pa bo globoko žalujčim pre-
ostalim kot zvezda-vodnica in opora za bodočnost.

Klagenfurt-Ljubljana, dne 3. decembra 1924. 7385

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Globoko žalujoči ostali.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 19.000.000.—

:: Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje ::

Brzjavlj. Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

POPRUZNICE:

Maribor, Kamnik,
Konjice, Novo mesto,
Ptuj, Rakov,
Slovenjgradec,
Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE:

Logatec
Prevalje